250+ boekhoudkundige mindmaps

Grondslagen en dubbel boekhouden

Module 01

30 visuele mindmaps

Zo gebruik je deze module

Grondslagen en dubbel boekhouden

1. Lees en begrijp

Lees de kern en bekijk het voorbeeld. Leg het begrip in je eigen woorden uit.

2. Pas toe

Maak het voorbeeld zelf na. Noteer welke rekeningen veranderen en waarom.

3. Test jezelf

Dek de uitleg af. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.

4. Herhaal en ga verder

Controleer je antwoord. Herhaal bij fouten en ga verder zodra je het begrip kunt uitleggen.

Studievolgorde: basis → rekeningen en codes → dubbel boekhouden
De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Mindmap 001

Doel van boekhouden

Van transactie naar inzicht

Kern

Boekhouden legt transacties vast en maakt vermogen, resultaat en kasstromen zichtbaar.

Toepassing

Onderscheid een verkoop, een ontvangst en het resultaat. Omzet is niet hetzelfde als winst.

Voorbeeld

Verkoop op rekening: € 500, zonder btw. Omzet en debiteuren stijgen met € 500. Bij betaling stijgt de bank en dalen de debiteuren.

Controle

Stijgt de bank al bij de verkoop op rekening? Nee, pas bij betaling. Winst bepaal je na aftrek van kosten.

Mindmap 002

Gebruikers van informatie

Wie gebruikt de cijfers?

Eigenaar

Beoordeelt winst en rendement.

Kredietverstrekker

Beoordeelt schulden, kasstromen en terugbetalingscapaciteit.

Manager

Gebruikt omzet, kosten en budgetten om activiteiten te sturen.

Voorbeeld

Een bank bekijkt schulden en kasstromen voordat zij een lening verstrekt.

Controle

Koppel de gebruiker aan de informatie:
eigenaar → rendement;
kredietverstrekker → terugbetaling;
manager → kosten en budgetten.

Mindmap 003

Administratie en verslaggeving

Van gegevens naar financiële overzichten

Kern

Administratie verzamelt en ordent gegevens.

Verslaggeving verwerkt deze tot financiële overzichten.

Toepassing

Classificeer een aankoop op basis van de aard en het gebruik.

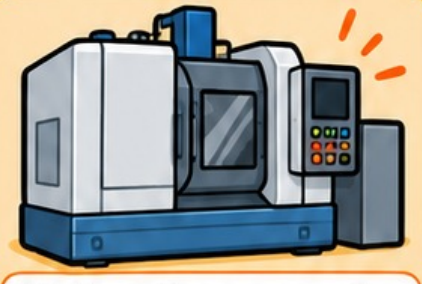

Kosten: direct verbruikte kantoorartikelen.

Voorraad: goederen voor verkoop.

Vaste activa: een machine voor meerjarig gebruik.

Controle

Een aankoop is niet altijd direct een kostenpost. Voorraad wordt bij verkoop als kosten verwerkt; een machine wordt doorgaans afgeschreven.

De boekhoudkundige vergelijking

Mindmap 004

Kern

Activa = eigen vermogen + verplichtingen. Iedere boeking bewaart dit evenwicht.

Toepassing

Bereken het eigen vermogen als activa minus verplichtingen.

Voorbeeld

Activa € 50.000 en schulden € 30.000 geven eigen vermogen € 20.000.

Controle

Controle: € 20.000 + € 30.000 = € 50.000.

Transactie en bewijsstuk

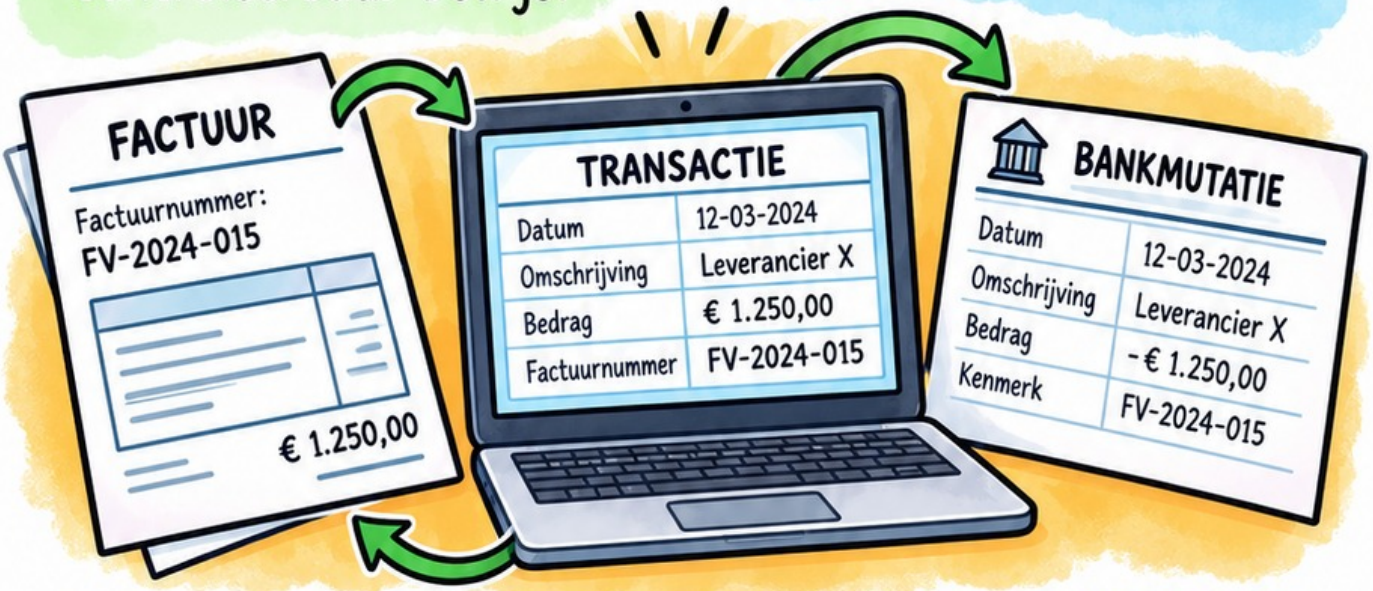
Mindmap 005

Kern

Een transactie moet herleidbaar zijn tot een factuur, bankmutatie, contract of ander controleerbaar bewijs.

Toepassing

Leg een controleerbaar verband tussen transactie, factuur en betaling.

Voorbeeld

Koppel een betaalde factuur aan het factuurnummer en de bankregel.

Controle

Komen factuurnummer, bedrag en bankbetaling overeen?

Toerekeningsbeginsel

Mindmap 006

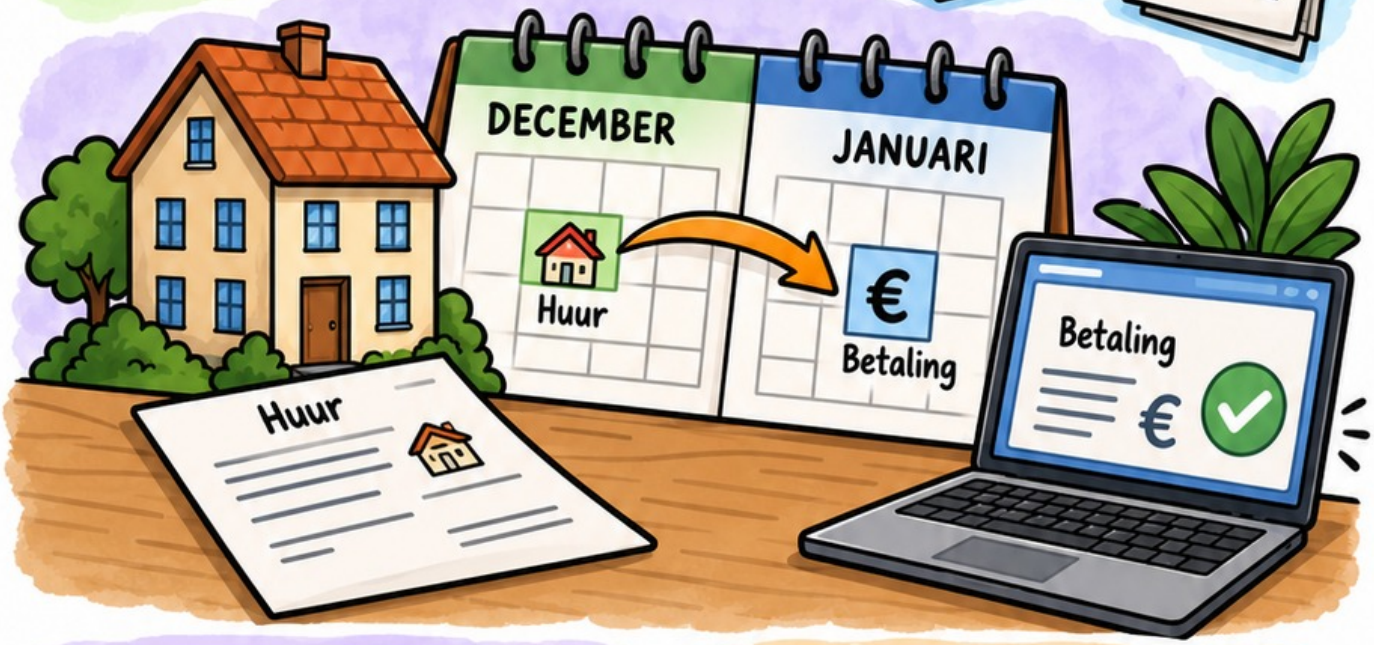
Kern

Opbrengsten en kosten horen bij de periode waarin zij worden gerealiseerd of verbruikt, niet automatisch bij de betaaldatum.

Toepassing

Boek kosten in de periode waarop ze betrekking hebben.

Voorbeeld

Huur over december die in januari wordt betaald, blijft een kostenpost van december.

Controle

Hoort de huur bij december of januari?
Bij december.

Mindmap 007

Continuïteit

Kern

Continuiteit veronderstelt voortzetting van de onderneming; onzekerheid vereist beoordeling en toelichting.

Toepassing

Beoordeel of de onderneming haar activiteiten kan voortzetten.

Voorbeeld

Een ernstige liquiditeitskrapte vraagt een kasprognose en beoordeling van financiering.

Controle

Zijn verwachte kasstromen en financiering voldoende?

Mindmap 008

Materialiteit

Kern

Informatie is materieel als weglaten of verkeerd weergeven beslissingen kan beïnvloeden. Omvang en aard tellen mee.

Toepassing

Beoordeel zowel de omvang als de aard van een afwijking.

Voorbeeld

Een kleine fraudepost kan door haar aard toch belangrijk zijn.

Controle

Kan deze informatie een beslissing beïnvloeden?

Mindmap 009

Vergelijkbaarheid

Kern

Gebruik consistente grondslagen en vergelijk vergelijkbare perioden. Licht relevante veranderingen toe.

Toepassing

Vergelijk gelijke perioden en consistente grondslagen.

Voorbeeld

Vergelijk twaalf maanden omzet met twaalf maanden omzet, niet met een verkort boekjaar.

Controle

Hebben beide omzetcijfers betrekking op twaalf maanden?

Mindmap 010

Prudente oordeelsvorming

Kern

Wees voorzichtig bij onzekerheid, zonder activa bewust te laag of verplichtingen bewust te hoog te waarderen.

Toepassing

Onderbouw schattingen met beschikbare informatie.

Voorbeeld

Onderbouw een schatting van oninbare vorderingen met betaalgedrag en beschikbare informatie.

Controle

Is de schatting voorzichtig én neutraal?

Mindmap 011

Activa

Kern

Activa zijn economische middelen waarover de onderneming zeggenschap heeft als gevolg van gebeurtenissen uit het verleden.

Toepassing

Onderscheid machines, voorraad, bank en vorderingen.

ACTIVA

Voorbeeld

Een machine en een klantvordering zijn verschillende soorten activa.

Controle

Een machine is een vast actief;

een vordering meestal een vlottend actief.

Mindmap 012

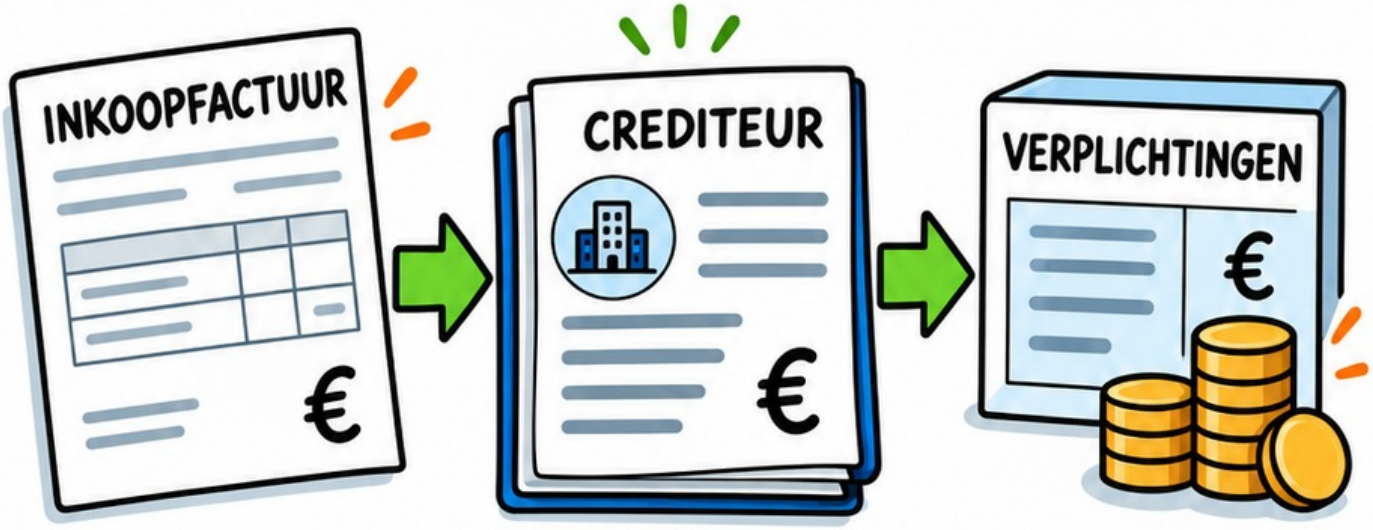
Verplichtingen

Kern

Een verplichting is een bestaande plicht om een economisch middel over te dragen.

Toepassing

Registreer nog te betalen bedragen als verplichtingen.

Voorbeeld

Een ontvangen maar onbetaalde inkoopfactuur creëert een crediteur.

Controle

Is de factuur al betaald? Zo niet, blijft de schuld bestaan.

Mindmap 013

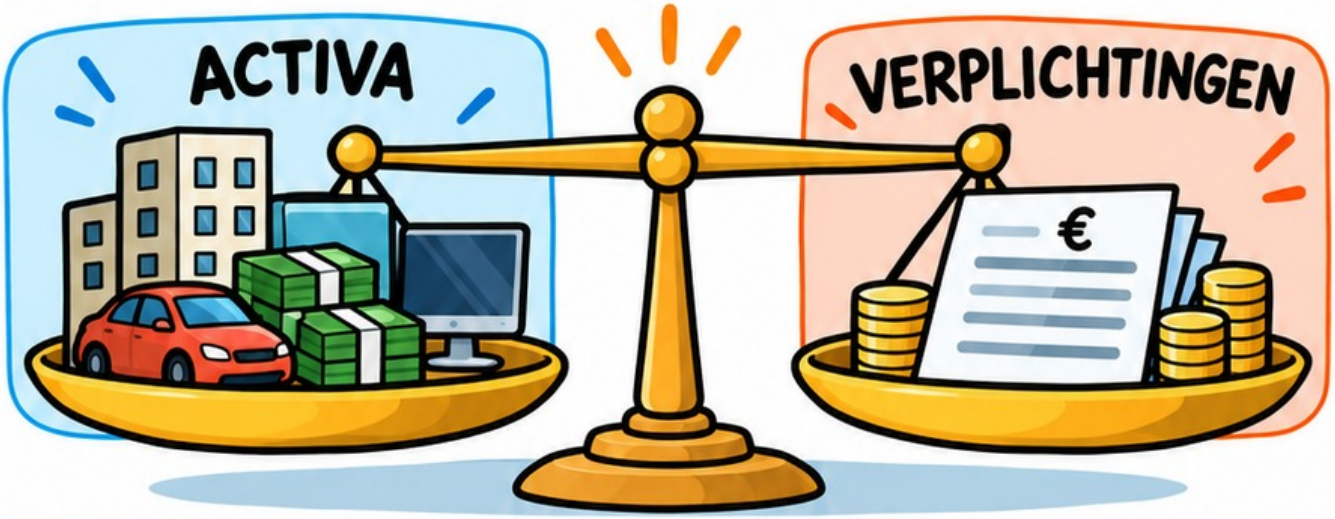
Eigen vermogen

Kern

Eigen vermogen is het resterende belang in activa na aftrek van verplichtingen.

Toepassing

Trek verplichtingen af van activa.

Voorbeeld

Controle

Controle: € 45.000 + € 35.000 = € 80.000.

Mindmap 014

Balansrekeningen

Kern

Balansrekeningen beschrijven standen op een datum; hun saldi lopen door naar de volgende periode.

Toepassing

Neem eindsaldi over als beginsaldi van de volgende periode.

Voorbeeld

Het banksaldo op 31 december vormt de beginstand op 1 januari.

Controle

Sluit het beginsaldo aan op het vorige eindsaldo?

Mindmap 015

Resultatenrekeningen

Kern

Resultatenrekeningen verzamelen opbrengsten en kosten over een periode.

Toepassing

Bereken het resultaat over dezelfde periode.

Voorbeeld

Omzet € 12.000 – kosten € 8.000 = resultaat € 4.000.

Controle

Controle:
€ 12.000 – € 8.000 = € 4.000 winst.

Mindmap 016

Rekeningindeling

Kern

Scheid activa, verplichtingen, eigen vermogen, opbrengsten en kosten zodat transacties consequent worden ingedeeld.

Toepassing

Scheid financiering van opbrengsten en kosten.

Voorbeeld

Een lening is geen omzet; een aflossing is geen rentekost.

Controle

Een aflossing verlaagt de schuld; rente is een kostenpost.

Mindmap 017

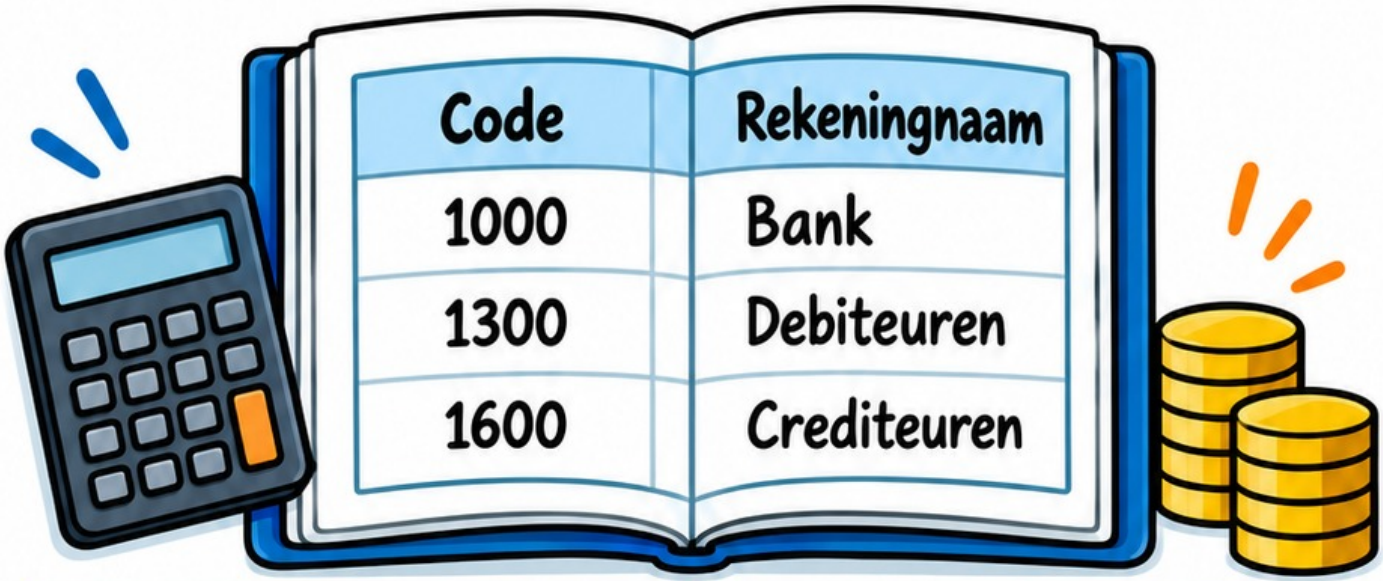
Grootboekcodes

Kern

Codes identificeren rekeningen. Een onderneming kiest een passend schema; codes zijn niet universeel.

Toepassing

Gebruik bij elke boeking de code uit het gekozen schema.

Code	Rekeningnaam
1000	Bank
1300	Debiteuren
1600	Crediteuren

Voorbeeld

Gebruik in dit materiaal voorbeeldcodes 1000 Bank, 1300 Debiteuren en 1600 Crediteuren.

Controle

Zijn code en rekeningnaam consistent gekoppeld?

Mindmap 018

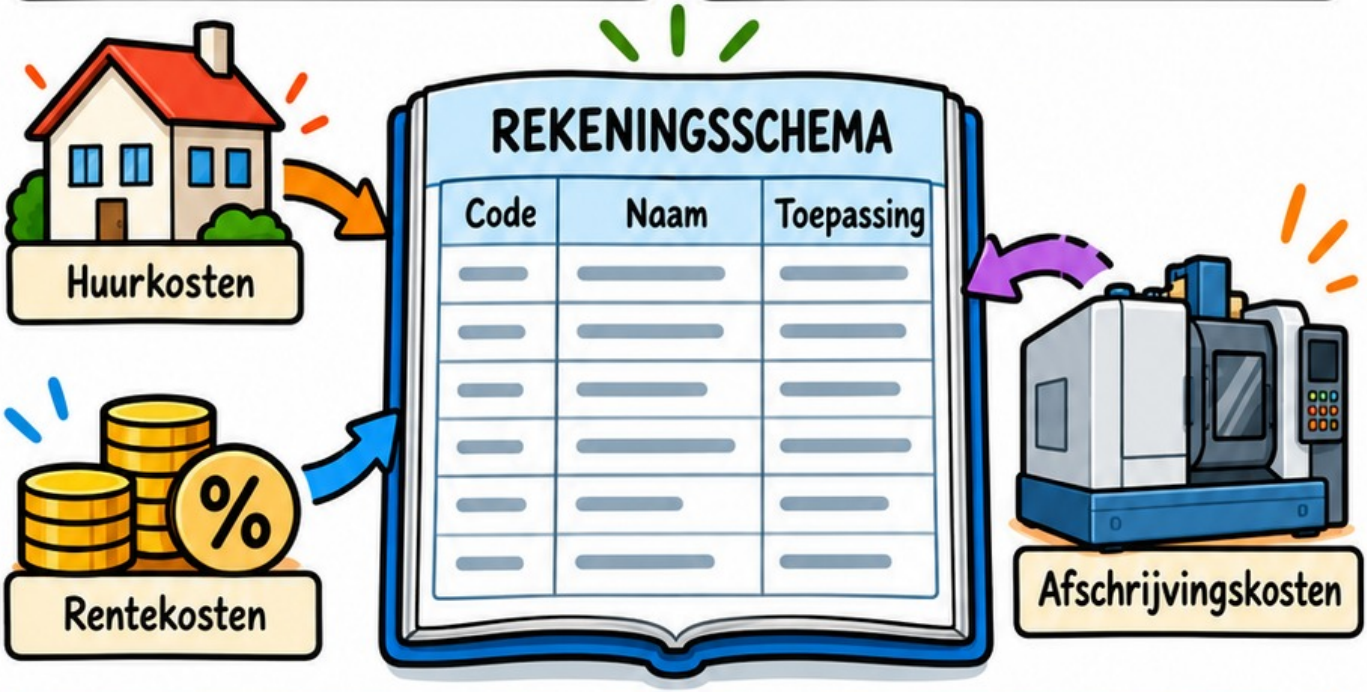
Rekeningschema

Kern

Een rekeningschema combineert codes, namen en toegestane toepassing van rekeningen.

Toepassing

Kies de rekening die past bij de aard van de transactie.

Voorbeeld

Maak aparte rekeningen voor huurkosten, rentekosten en afschrijvingskosten.

Controle

Staan huur, rente en afschrijving op afzonderlijke rekeningen?

Mindmap 019

Subadministratie

Kern

Een subadministratie specificeert een grootboeksaldo naar klant, leverancier of artikel.

Toepassing

Tel details op en vergelijk met de grootboekrekening.

Voorbeeld

Drie klantvorderingen van € 200, € 300 en € 500 sluiten aan op € 1.000 debiteuren.

SUBADMINISTRATIE DEBITEUREN

Klant	Bedrag
Klant A	€ 200
Klant B	€ 300
Klant C	€ 500
Totaal	**€ 1.000**

GROOTBOEKREKENING

Debiteuren
Debetsaldo € 1.000

Controle

Controle: € 200 + € 300 + € 500 = € 1.000.

Mindmap 020

Saldo debet en credit

Kern

Het saldo is het verschil tussen de debet- en creditzijde. De grootste zijde bepaalt het saldotype.

Toepassing

Trek de kleinste zijde af van de grootste zijde.

Voorbeeld

Debet € 1.500 en credit € 400 geven een debetsaldo van € 1.100.

Controle

Controle:
€ 1.500 − € 400 = € 1.100 debet.

Mindmap 021

Debet en credit

Kern

Debet is links en credit is rechts. De betekenis hangt af van het rekeningtype.

Toepassing

Bepaal eerst het rekeningtype, dan de boekingszijde.

Voorbeeld

Bank neemt toe aan de debetzijde;

een schuld neemt toe aan de creditzijde.

Controle

Activa nemen toe debet;

verplichtingen nemen toe credit.

Mindmap 022

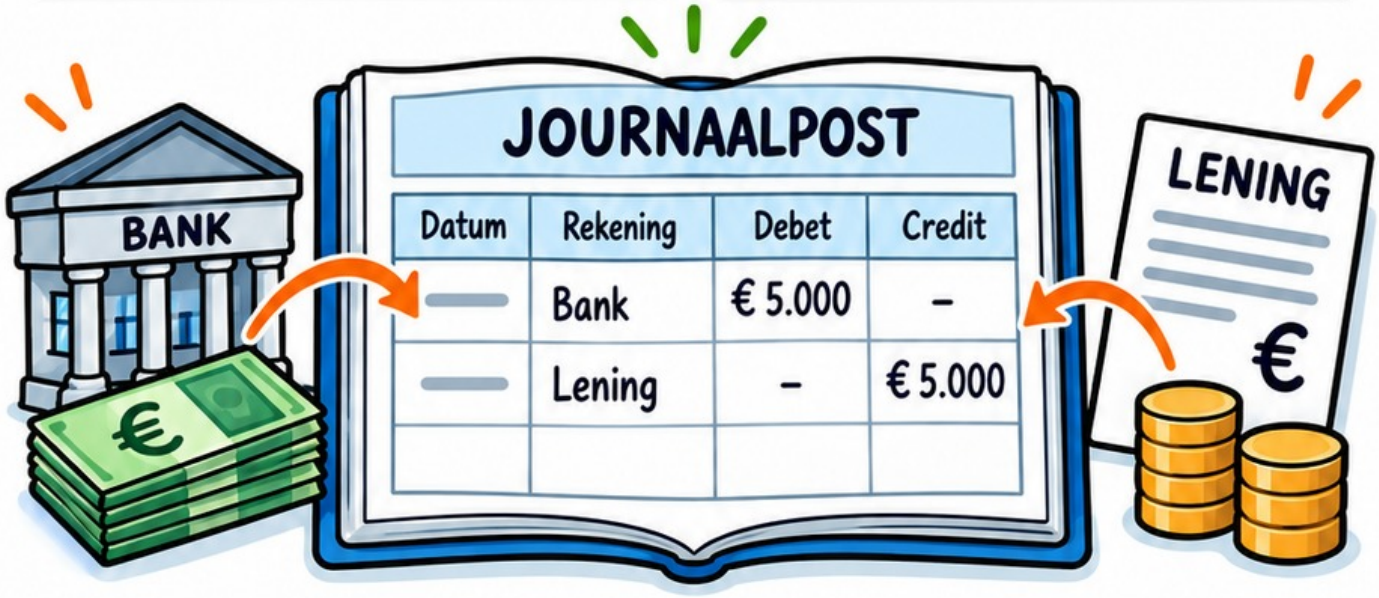
Dubbel boekhouden

Kern

Iedere journaalpost heeft evenveel debet als credit; één transactie kan meerdere rekeningen raken.

Toepassing

Boek elke transactie met gelijke debet- en creditbedragen.

Voorbeeld

Debet Bank € 5.000; credit Lening € 5.000.

Controle

Controle: totaal debet € 5.000 = totaal credit € 5.000.

Mindmap 023

T-rekening

Kern

Een T-rekening toont mutaties links als debet en rechts als credit.

Toepassing

Zet ontvangsten links en betalingen rechts op Bank.

Bank

Debet (links)		Credit (rechts)	
Beginsaldo	€ 2.000	Betaling	€ 300
Ontvangst	€ 600		
Saldo	€ 2.300		

Voorbeeld

Bank: beginsaldo € 2.000 debet, ontvangst € 600 debet, betaling € 300 credit; saldo € 2.300 debet.

Controle

Controle:
€ 2.000 + € 600 – € 300 = € 2.300 debet.

Mindmap 024

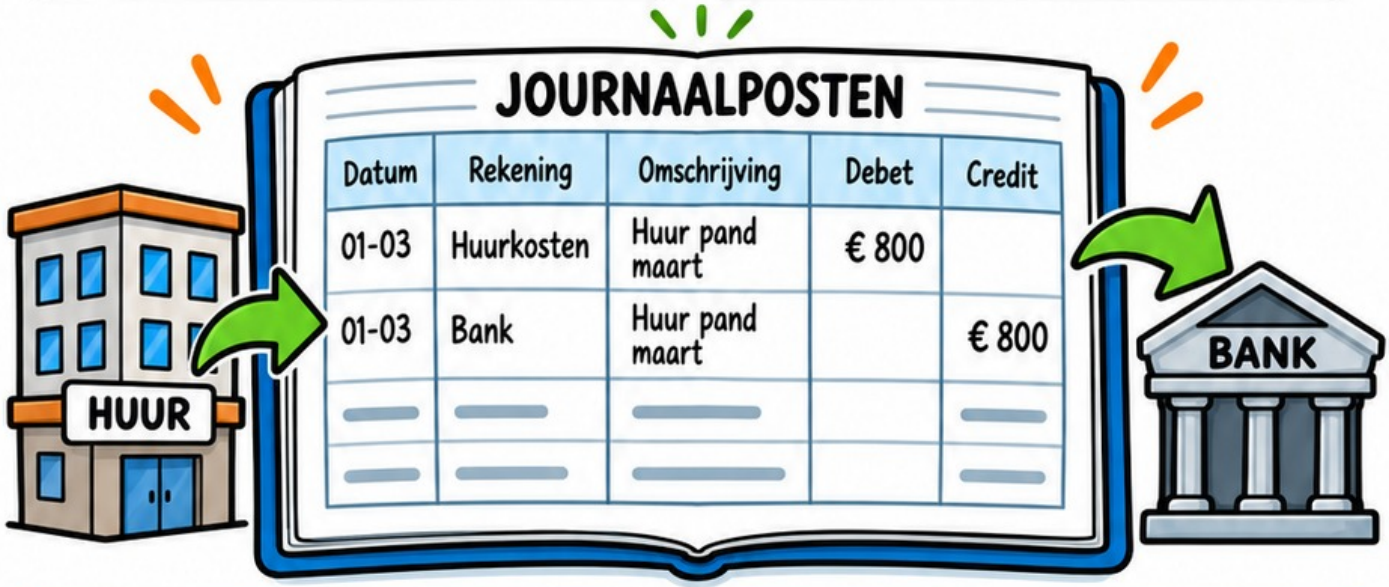
Journaalposten

Kern

Een journaalpost vermeldt datum, rekeningen, bedragen en omschrijving.

Toepassing

Noteer de datum, omschrijving en beide boekingszijden.

Voorbeeld

Debet Huurkosten € 800;
credit Bank € 800.
Btw blijft in dit voorbeeld buiten beschouwing.

Controle

Controle: debet € 800 = credit € 800.

Mindmap 025

Dagboeken

Kern

Dagboeken groeperen transacties naar bron, zoals verkoop, inkoop, bank, kas en memoriaal.

Toepassing

Kies het dagboek op basis van de bron van de transactie.

Voorbeeld

Een bankbetaling hoort in het bankdagboek;

een afschrijving in het memoriaal.

Controle

Bankbetaling: bankdagboek.
Afschrijving: memoriaal.

Mindmap 026

Van bron naar grootboek

Kern

Controleer het bewijsstuk, bepaal rekeningen, boek de transactie en controleer het saldo.

Toepassing

Volg de transactie van bewijsstuk tot grootboek.

Voorbeeld

Factuur → inkoopdagboek → crediteur en kosten → grootboekcontrole.

Controle

Zijn bedrag en verwijzing in elke stap terug te vinden?

Mindmap 027

Proefbalans

Kern

De proefbalans vergelijkt totale debet- en creditsaldi; gelijkheid bewijst geen inhoudelijke juistheid.

Toepassing

Controleer gelijkheid én de inhoud van de boekingen.

TOTAAL DEBET

PROEFBALANS

Rekening	Debet	Credit
Bank	€ 5.000	–
Lening	–	€ 5.000
Totaal	€ 5.000	€ 5.000

TOTAAL CREDIT

Voorbeeld

Een huurbetaling op de verkeerde kostenrekening kan toch een sluitende proefbalans opleveren.

Controle

Een sluitende proefbalans sluit een verkeerde rekening niet uit.

Mindmap 028

Beginbalans

Kern

De beginbalans bevat de openingsstanden van activa, verplichtingen en eigen vermogen.

Toepassing

Controleer het evenwicht van de openingsstanden.

BEGINBALANS

Activa		Passiva	
Bank	€ 10.000	Lening	€ 6.000
Voorraad	€ 5.000	Eigen vermogen	€ 9.000
Totaal	€ 15.000	Totaal	€ 15.000

Voorbeeld

Bank € 10.000 en voorraad € 5.000 tegenover lening € 6.000 en eigen vermogen € 9.000.

Controle

€ 10.000 + € 5.000 = € 6.000 + € 9.000.

Mindmap 029

Correctieboeking

Kern

Herstel fouten met een traceerbare tegenboeking of correctie en bewaar de oorspronkelijke boekingshistorie.

Toepassing

Maak een correctie met verwijzing naar de oorspronkelijke boeking.

Voorbeeld

Boek € 200 van kantoorkosten naar onderhoudskosten met verwijzing naar de oorspronkelijke factuur.

Controle

	Debet	Credit
Onderhoudskosten	€ 200	-
Kantoorkosten	-	€ 200

Debet Onderhoudskosten € 200; credit Kantoorkosten € 200.

Mindmap 030

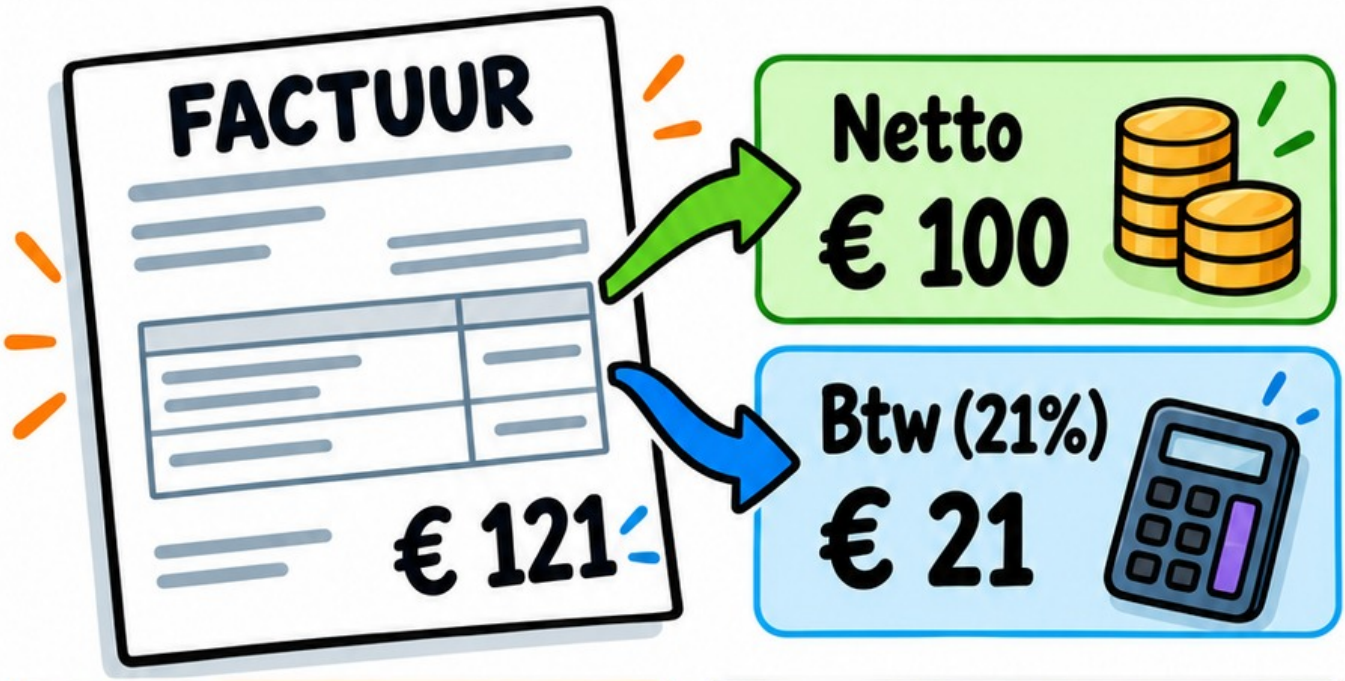
Boekingscontrole

Kern

Controleer bedrag, datum, rekening, btw, tegenpartij en bewijsstuk; controleer daarna debet = credit.

Toepassing

Controleer de factuur en bereken netto en btw afzonderlijk.

Voorbeeld

Een factuur van € 121 bij 21% btw bevat € 100 netto en € 21 btw.

Controle

Controle: € 100 + € 21 = € 121; debet moet gelijk zijn aan credit.

Dagelijkse transacties en administratie

250+ boekhoudkundige mindmaps

Module 02

40 visuele mindmaps

Zo gebruik je deze module

Kern

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Verkoop en debiteuren
2. Inkoop en crediteuren
3. Bank, kas en financiering
4. Personeel, eigenaar en afsluiting

Toepassing

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering.

De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Voorbeeld

Maak het voorbeeld zelf na.

Controle

Dek de uitleg af en test jezelf. Herhaal bij fouten. Ga verder zodra je het begrip en de boeking zonder hulp kunt uitleggen.

Mindmap 031

Verkoopfactuur

Kern

Een verkoopfactuur maakt een vordering zichtbaar; omzetverantwoording volgt de prestatie, niet alleen het factuurmoment.

Toepassing

Boek de geleverde dienst, de vordering en de btw afzonderlijk.

BOEKING

Rekening	Debet	Credit
Debiteuren	€ 1.210	
Omzet		€ 1.000
Te betalen btw		€ 210

Voorbeeld

Bij een voltooide dienst:

- debet Debiteuren € 1.210;
- credit Omzet € 1.000;
- credit Te betalen btw € 210.

Controle

€ 1.210 debet = € 1.000 + € 210 credit.

Mindmap 032

Contante verkoop

Kern

Bij een contante verkoop ontvangt de onderneming direct geld voor de geleverde prestatie.

Toepassing

Boek de ontvangst direct op Kas.

Voorbeeld

Kas	€ 121	Debet
Omzet	€ 100	Credit
Te betalen btw	€ 21	Credit

Controle

€ 121 debet = € 100 + € 21 credit.

Mindmap 033

Verkoop op rekening

Kern

Verkoop op rekening creëert een debiteur; de latere betaling is geen tweede omzet.

Toepassing

Registreer de vordering bij levering.

Voorbeeld

Debet Debiteuren € 500; credit Omzet € 500. Btw buiten beschouwing.

Debiteuren	Omzet
€ 500	€ 500

Controle

Bij betaling daalt Debiteuren; boek geen tweede omzet.

Mindmap 034

Ontvangst van een klant

Kern

Een klantbetaling verlaagt de vordering en verhoogt de bank.

Toepassing

Koppel de ontvangst aan de openstaande factuur.

Voorbeeld

Debet		Credit	
Bank	€ 500	Debiteuren	€ 500

Controle

Bank stijgt en Debiteuren daalt met € 500.

Mindmap 035

Verkoopcreditnota

Kern

Een creditnota vermindert een eerder gefactureerd bedrag en verwijst naar de oorspronkelijke factuur.

Toepassing

Verwijs naar de oorspronkelijke verkoopfactuur.

Voorbeeld

Debet Omzet € 100 en Te betalen btw € 21; credit Debiteuren € 121.

Controle

€ 100 + € 21 debet = € 121 credit.

Mindmap 036

Retourgoederen

Kern

Een retour vraagt correctie van verkoop en, bij permanente voorraadregistratie, van voorraad en kostprijs.

Toepassing

Herstel bij retour ook de voorraadboeking.

Voorbeeld

Retour van een artikel met kostprijs € 60:

debet Voorraad € 60;
credit Kostprijs omzet € 60.

Controle

Dit voorbeeld corrigeert alleen voorraad en kostprijs; de verkoopcorrectie volgt afzonderlijk.

Mindmap 037

Handelskorting

Kern

Een direct overeengekomen korting verlaagt de verkoopgrondslag.

Toepassing

Bereken eerst de korting en daarna de btw.

Voorbeeld

€ 1.000 − 10% korting = € 900 netto; bij 21% btw is het factuurbedrag € 1.089.

Controle

€ 900 + € 189 btw = € 1.089.

Mindmap 038

Vooruitontvangen bedragen

Kern

Een betaling vóór levering is doorgaans een verplichting totdat de prestatie is geleverd.

Toepassing

Scheid vooruitontvangst van omzet.

Klant betaalt vooraf

Bedrag als verplichting op de balans

Levering in de toekomst

Voorbeeld

Debet Bank € 600;
credit Vooruitontvangen bedragen € 600.
Btw afzonderlijk beoordelen.

Controle

Is de prestatie al geleverd? Zo niet, blijft het bedrag een verplichting.

Mindmap 039

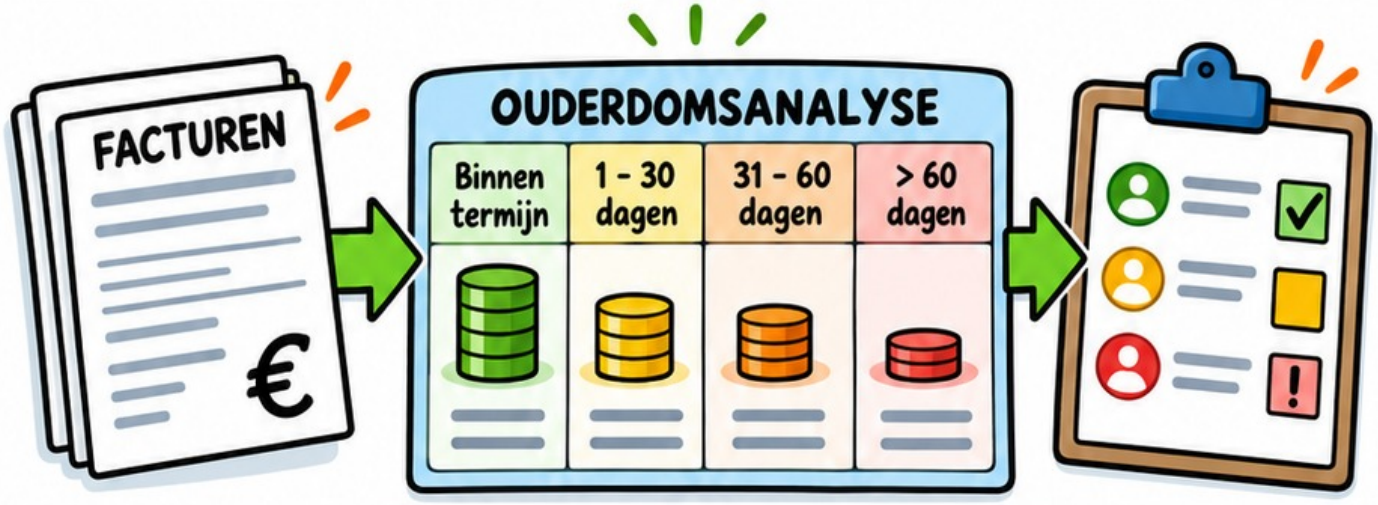
Ouderdomsanalyse

Kern

Verdeel vorderingen naar ouderdom en beoordeel invordering en kredietrisico.

Toepassing

Kies de opvolging op basis van vervaldatum en betaalgedrag.

Voorbeeld

€ 700 binnen termijn en € 300 meer dan 60 dagen achterstallig vragen verschillende opvolging.

Controle

€ 700 + € 300 = € 1.000

Onderzoek het achterstallige deel.

Mindmap 040

Dubieuze debiteuren

Kern

Verwachte oninbaarheid verlaagt de netto boekwaarde van vorderingen via een waardecorrectie.

Toepassing

Onderbouw de waardecorrectie met kredietrisico.

Voorbeeld

Debiteuren € 10.000 – waardecorrectie € 400 = netto € 9.600.

Controle

€ 10.000 – € 400 = € 9.600 netto.

Mindmap 041

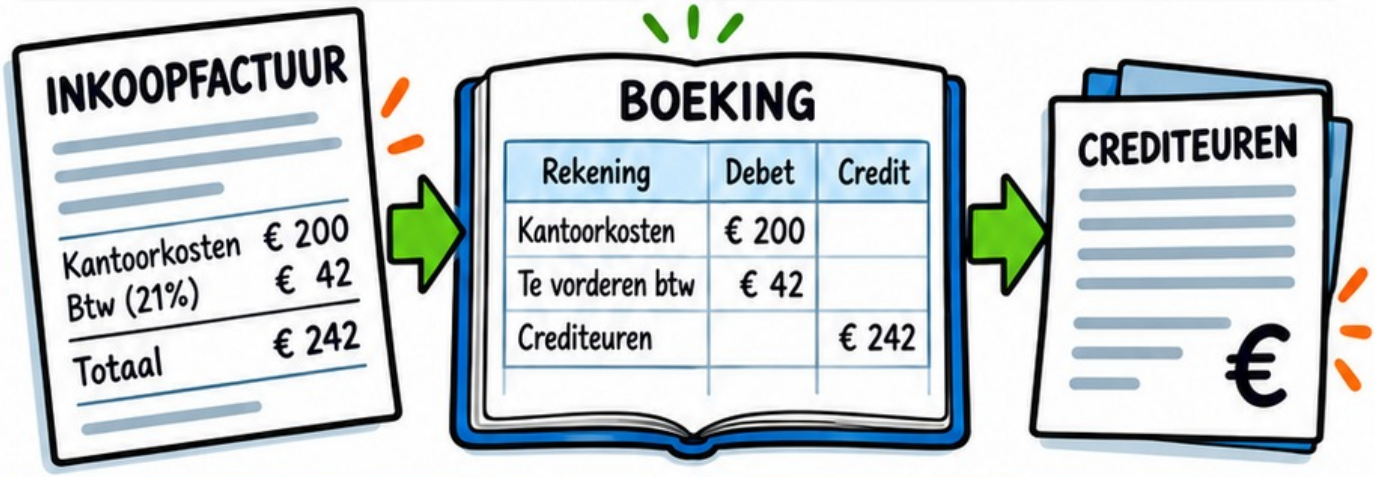
Inkoopfactuur

Kern

Classificeer een aankoop volgens aard en gebruik als kosten, voorraad of vast actief. Beoordeel aftrekbare btw afzonderlijk.

Toepassing

Boek kosten en aftrekbare btw afzonderlijk.

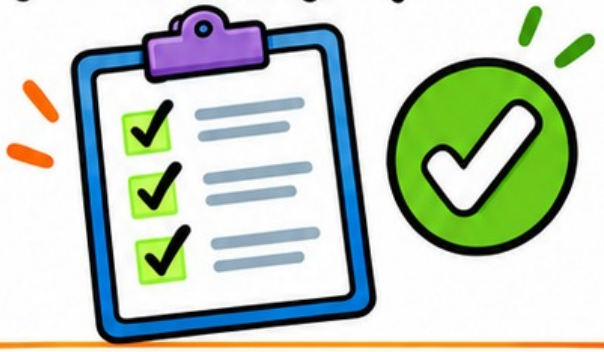
Voorbeeld

Debet Kantoorkosten € 200 en Te vorderen btw € 42; credit Crediteuren € 242.

Controle

€ 200 + € 42 debet = € 242 credit; btw-aftrek moet gerechtvaardigd zijn.

Mindmap 042

Inkoop op rekening

Kern

Bij ontvangst van een geldige factuur ontstaat een schuld; betaling volgt later.

Toepassing

Boek de ontvangen voorraad en de schuld.

BOEKING

Debet	Voorraad	€ 1.000
Credit	Crediteuren	€ 1.000

Voorbeeld

Debet Voorraad € 1.000; credit Crediteuren € 1.000. Btw buiten beschouwing.

Controle

Voorraad en Crediteuren stijgen beide met € 1.000.

Voorraad	Crediteuren
+ € 1.000	+ € 1.000

Mindmap 043

Betaling aan leverancier

Kern

Een leveranciersbetaling verlaagt crediteuren en bank, zonder opnieuw kosten te boeken.

Toepassing

Verreken de betaling met de openstaande schuld.

Voorbeeld

Debet Crediteuren € 242; credit Bank € 242.

Omschrijving	Debet	Credit
Crediteuren	€ 242	
Bank		€ 242

Controle

€ 242 debet = € 242 credit; boek de kosten niet opnieuw.

Mindmap 044

Inkoopcreditnota

Kern

Een inkoopcreditnota vermindert de oorspronkelijke aankoop en de bijbehorende schuld.

Toepassing

Corrigeer aankoop, schuld en eerder geboekte btw.

Voorbeeld

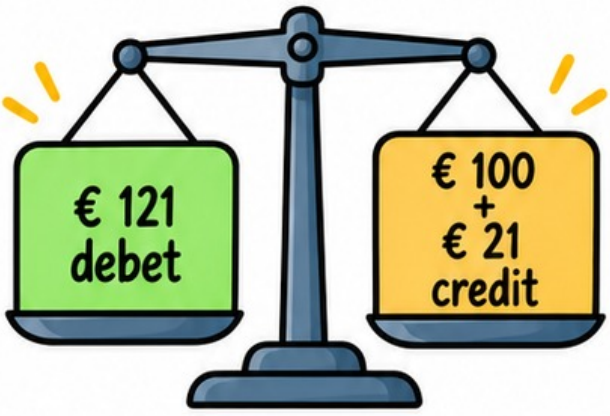
Debet Crediteuren € 121;
credit Kosten € 100;
credit Te vorderen btw € 21.

BOEKING

Rekening	Debet	Credit
Crediteuren	€ 121	
Kosten		€ 100
Te vorderen btw		€ 21

Controle

€ 121 debet = € 100 + € 21 credit.

Mindmap 045

Inkoopretour

Kern

Geretourneerde goederen verminderen voorraad en de schuld of creëren een terugvordering.

Toepassing

Verwerk de retour met verwijzing naar de inkoopfactuur.

Voorbeeld

Debet Crediteuren € 300; credit Voorraad € 300. Btw buiten beschouwing.

Controle

Voorraad en Crediteuren dalen beide met € 300.

Mindmap 046

Vooruitbetaling aan leverancier

Kern

Een vooruitbetaling vóór ontvangst is eerst een actief, niet automatisch een kost.

Toepassing

Boek de vooruitbetaling eerst als actief.

Voorbeeld

Debet Vooruitbetalingen € 800; credit Bank € 800.

Controle

Is de levering ontvangen? Zo niet, boek nog geen kosten.

Mindmap 047

Factuurcontrole

Kern

Vergelijk bestelling, ontvangst en factuur voordat een betaling wordt vrijgegeven.

Toepassing

Voer een controle uit op bestelling, ontvangst en factuur.

Voorbeeld

Besteld 10, ontvangen 8, gefactureerd 10: onderzoek het verschil van 2 stuks.

Controle

10 gefactureerd − 8 ontvangen = 2 stuks verschil.

10 gefactureerd − **8** ontvangen = **2** stuks verschil

Mindmap 048

Betalingstermijnen

Kern

Registreer vervaldatum en betaalstatus om rente, dubbele betaling en liquiditeitsproblemen te voorkomen.

Toepassing

Noteer de overeengekomen vervaldatum en controleer de betaalstatus.

Voorbeeld

Een factuur van 1 mei met 30 dagen termijn wordt volgens de afgesproken termijn opgevolgd.

Controle

Controleer de afspraak vóór betaling en voorkom dubbele betaling.

Mindmap 049

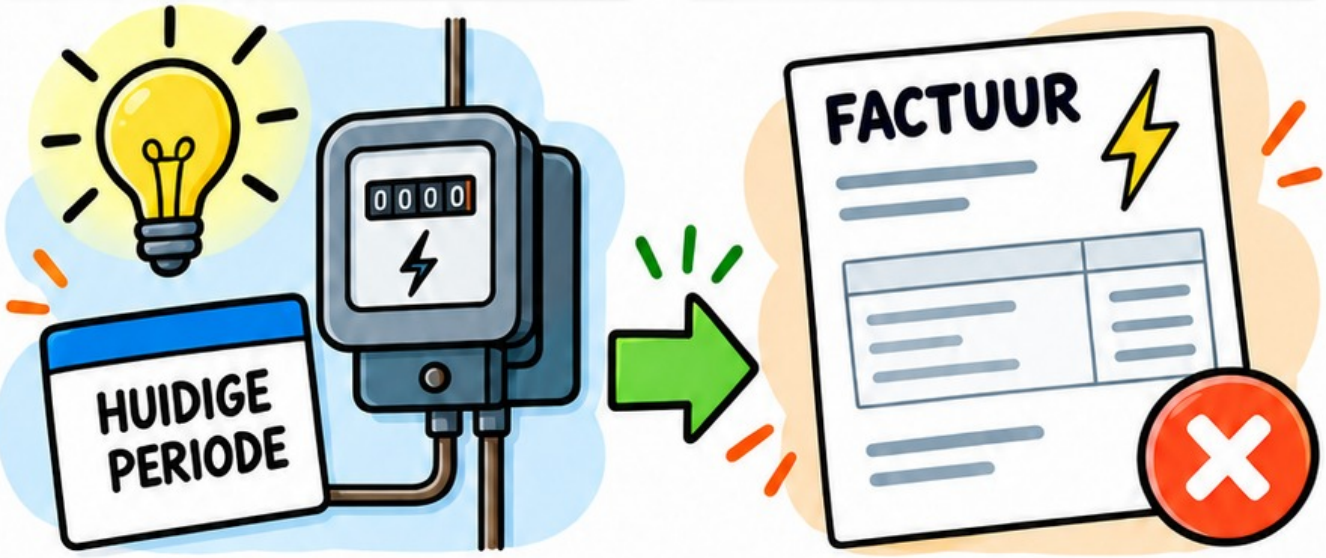
Nog te ontvangen facturen

Kern

Verbruik in de huidige periode kan een kostenboeking en schuld vereisen vóór ontvangst van de factuur.

Toepassing

Reken verbruik toe aan de huidige periode.

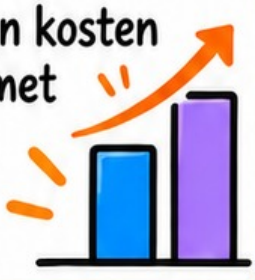

Voorbeeld

Debet	Energiekosten	€ 350
Credit	Nog te betalen kosten	€ 350

Controle

Energiekosten en Nog te betalen kosten stijgen beide met € 350.

Mindmap 050

Crediteurenafstemming

Kern

Stem leveranciersspecificaties af met het grootboek en onderzoek creditnota's en betalingen onderweg.

Toepassing

Vergelijk de specificatie met boekingen en bankbetalingen.

Voorbeeld

Specificatie € 5.000 – geboekte betaling € 1.000 = te verklaren rest € 4.000.

Controle

€ 5.000 – € 1.000 = € 4.000; verklaar het verschil.

Mindmap 051

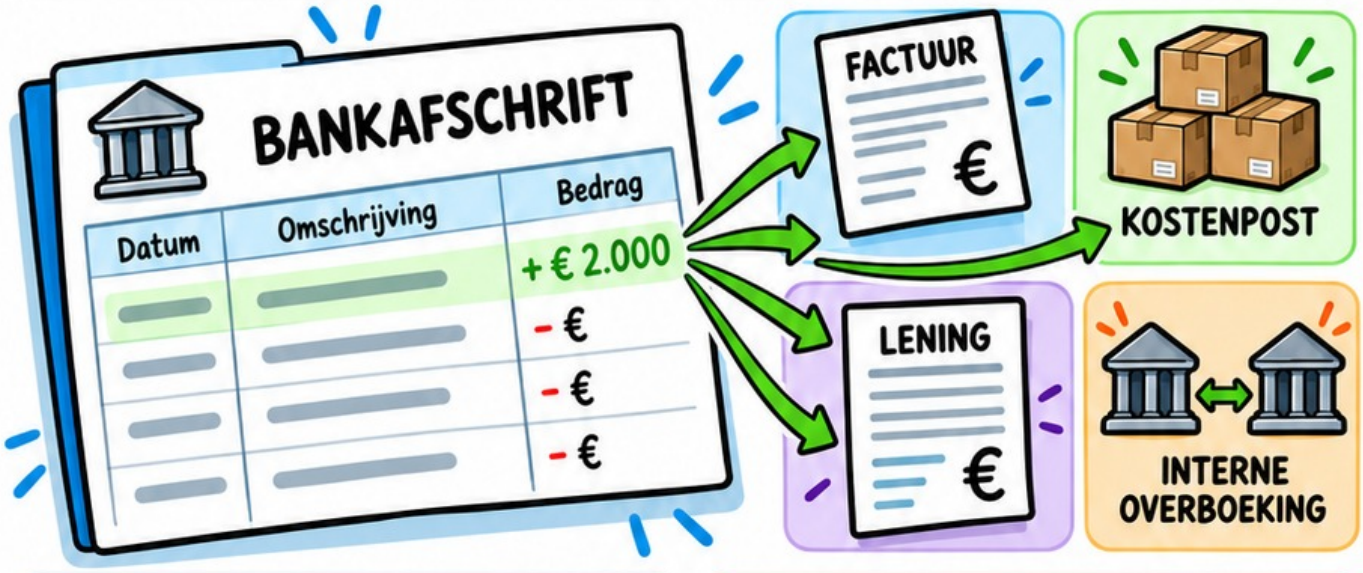
Bankmutaties

Kern

Koppel elke bankregel aan een factuur, kostenpost, financiering of interne overboeking.

Toepassing

Onderzoek de herkomst vóór je een ontvangst boekt.

Voorbeeld

Een ontvangst van € 2.000 kan een lening zijn en is dus niet automatisch omzet.

Controle

Een lening verhoogt Bank en Lening, niet Omzet.

Mindmap 052

Kasadministratie

Kern

Registreer contante ontvangsten en betalingen en vergelijk de berekende kas met de telling.

Toepassing

Vergelijk de berekende kas met het getelde geld.

Voorbeeld

Begin	+ Ontvangsten	− Betalingen	= Eindkas
€ 100	€ 250	€ 80	€ 270

Controle

€ 100 + € 250 − € 80 = € 270

Mindmap 053

Bankafstemming

Kern

Verklaar verschillen tussen bankafschrift en grootboek met timingverschillen en ontbrekende boekingen.

Toepassing

Boek ontbrekende bankkosten en verklaar timingverschillen.

Voorbeeld

Grootboek		nog te boeken bankkosten		bank
€ 3.020	−	€ 20	=	€ 3.000

Controle

Debet Bankkosten € 20;
credit Bank € 20.

Mindmap 054

Interne overboeking

Kern

Een overboeking tussen eigen rekeningen verplaatst geld en verandert het resultaat niet.

Toepassing

Boek een toename en een afname van eigen bankrekeningen.

Voorbeeld

Debet	Spaarrekening	€ 1.000
Credit	Betaalrekening	€ 1.000

Controle

€ 1.000 debet = € 1.000 credit; het resultaat verandert niet.

Mindmap 055

Kruisposten

Kern

Een tussenrekening verbindt twee dagboeken en hoort na volledige verwerking af te sluiten.

Toepassing

Verwerk beide zijden van de overboeking.

Voorbeeld

Uitgaande overboeking € 500 en inkomende overboeking € 500 geven saldo Kruisposten € 0.

Kruisposten		
Debet	Credit	Saldo
€ 500	€ 500	€ 0

Controle

Na volledige verwerking moet Kruisposten op € 0 sluiten.

Mindmap 056

Bankkosten

Kern

Kosten die rechtstreeks worden afgeschreven vragen een kostenboeking en controle van de bankregel.

Toepassing

Boek bankkosten als kosten en controleer de afschrijving op het bankafschrift.

BANK

Bankkosten	- € 15

BOEKING

Rekening	Debet	Credit
Bankkosten	€ 15	
Bank		€ 15

Voorbeeld

Debet Bankkosten € 15; credit Bank € 15.

Controle

€ 15 debet = € 15 credit.

Mindmap 057

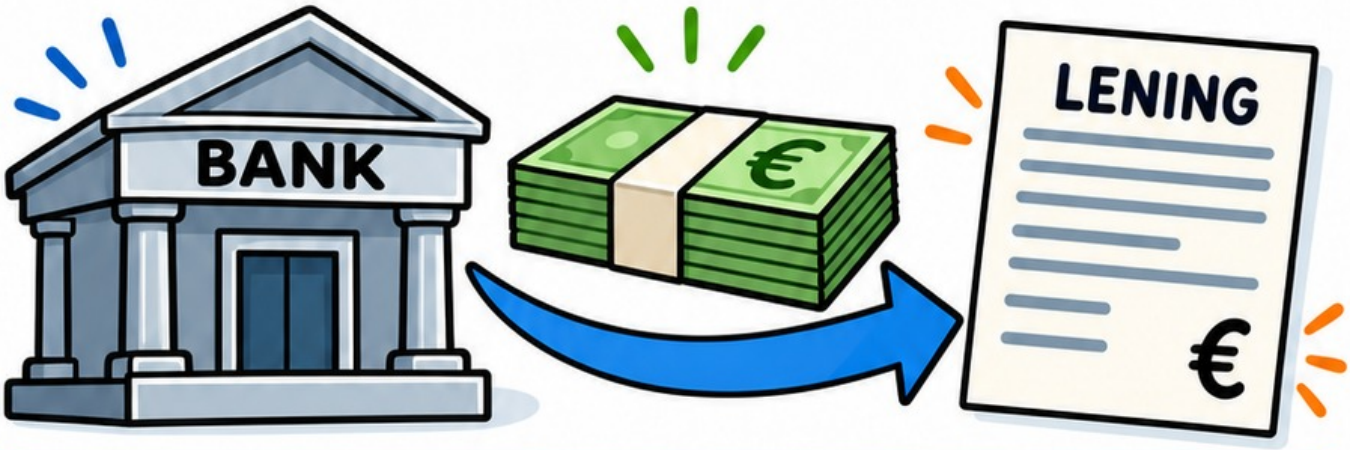
Lening ontvangen

Kern

Een lening verhoogt bank en verplichtingen; zij is geen opbrengst.

Toepassing

Boek ontvangen financiering als schuld.

Voorbeeld

Debet Bank	€ 20.000
Credit Lening	€ 20.000

Controle

Bank en Lening stijgen beide met € 20.000.

Mindmap 058

Aflossing en rente

Kern

Aflossing verlaagt de schuld; rente is een financieringskost van de betreffende periode.

Toepassing

Splits de betaling in aflossing en rente.

Voorbeeld

Betaling € 600: debet Lening € 500 en Rentekosten € 100; credit Bank € 600.

Controle

€ 500 + € 100 debet = € 600 credit.

Mindmap 059

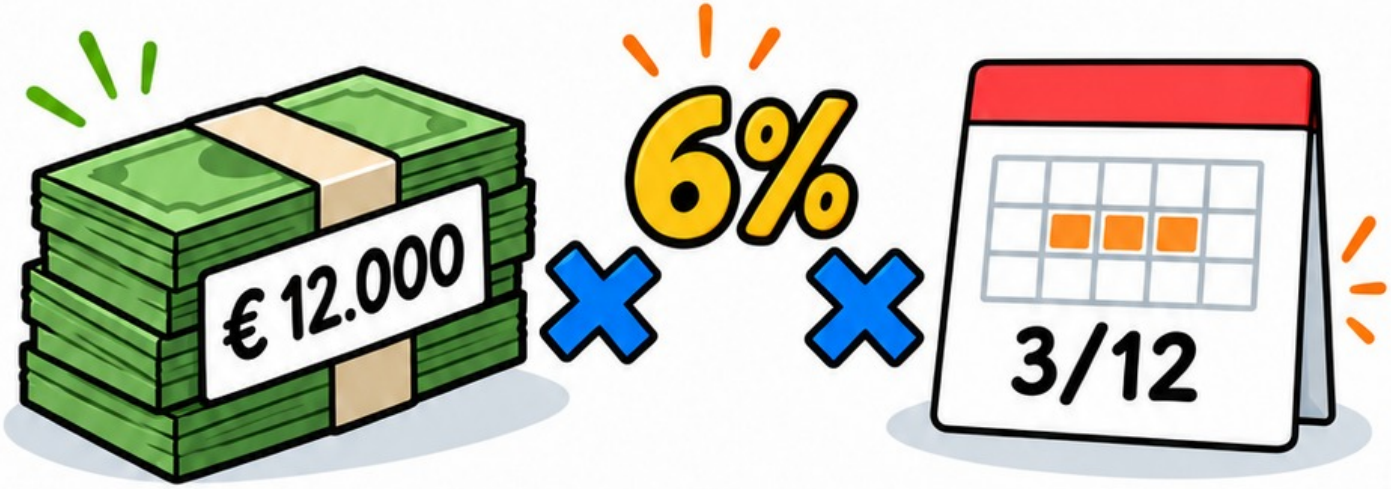
Rentetoerekening

Kern

Bereken rente met hoofdsom, tarief en looptijd en reken toe aan de juiste periode.

Toepassing

Gebruik de looptijd als deel van een jaar.

Voorbeeld

€ 12.000 × 6% × 3/12
= € 180 rente.

Controle

€ 12.000 × 0,06 × 3/12
= € 180.

Mindmap 060

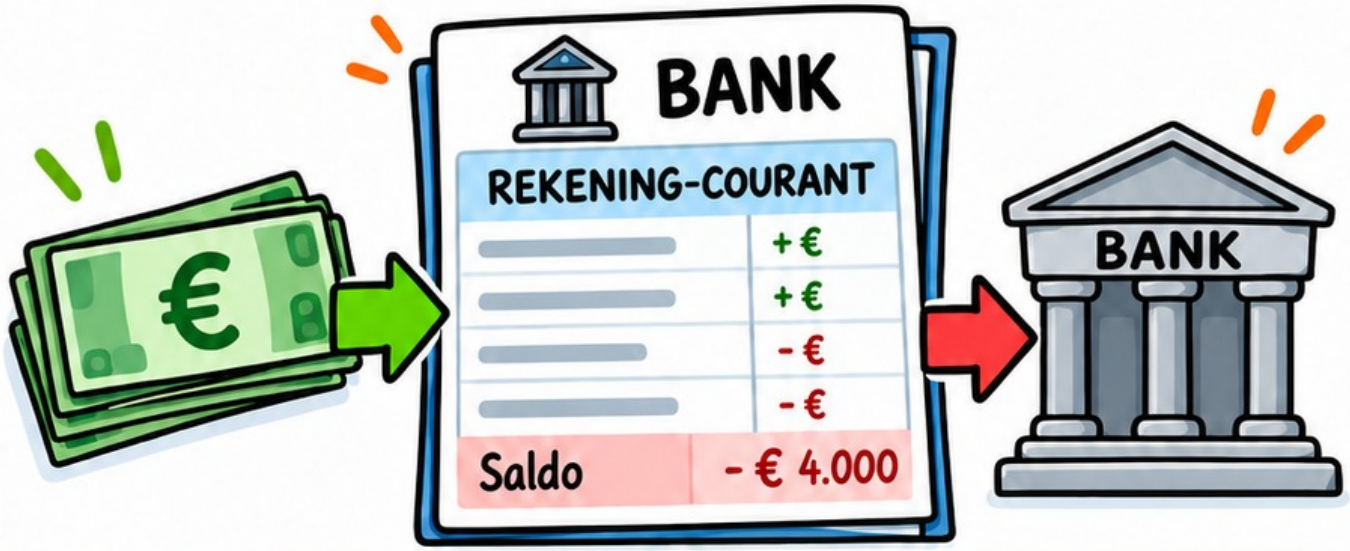
Rekening-courant

Kern

Een rekening-courantpositie kan een vordering of schuld zijn; beoordeel tegenpartij en presentatie.

Toepassing

Bepaal of het saldo een vordering of schuld is.

Voorbeeld

€ 4.000 roodstand is in dit eenvoudige voorbeeld een bankschuld, geen positieve bankbezitting.

Controle

Een roodstand van € 4.000 is hier een verplichting.

Mindmap 061

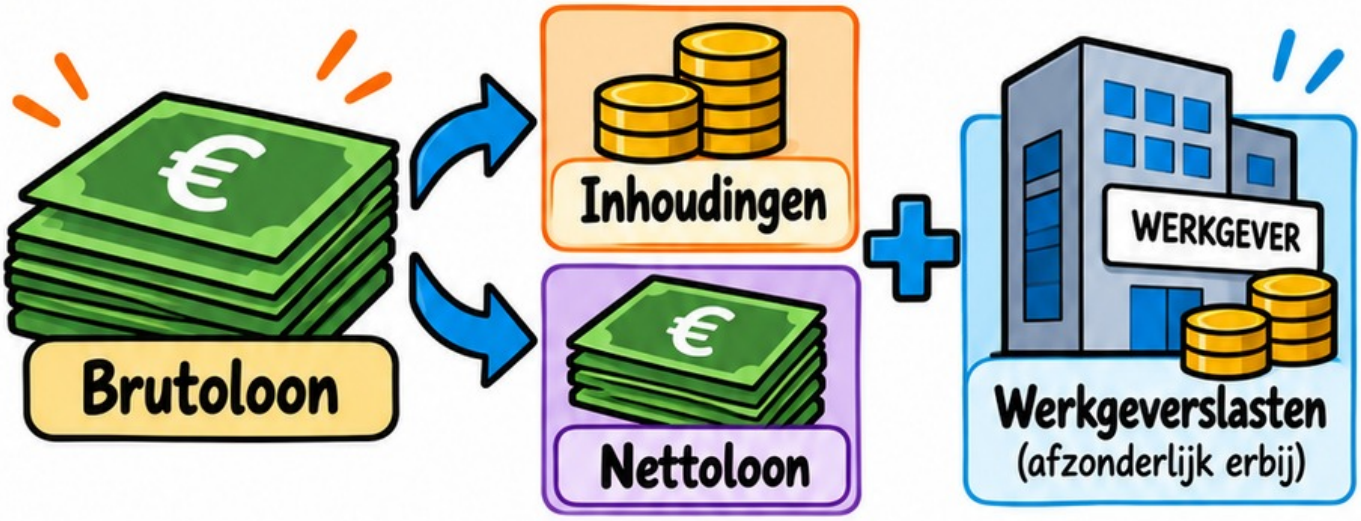
Loonboeking

Kern

Brutoloon wordt verdeeld in nettoloon en inhoudingen; werkgeverslasten komen afzonderlijk erbij.

Toepassing

Scheid brutoloon, inhoudingen en nettoloon.

Voorbeeld

Brutoloon € 3.000
− inhoudingen € 800
= nettoloon € 2.200

Fictieve bedragen.

Controle

€ 2.200 + € 800
= € 3.000

Bedragen zijn fictief.

Mindmap 062

Werkgeverslasten

Kern

Werkgeverslasten zijn extra personeelskosten en worden niet van het nettoloon afgetrokken.

Toepassing

Tel werkgeverslasten bij de brutoloonkosten op.

Voorbeeld

€ 3.000 brutoloon + € 600 fictieve werkgevers-lasten = € 3.600 kosten.

Controle

€ 3.000 + € 600 = € 3.600; bedragen zijn fictief.

Mindmap 063

Loonbetaling

Kern

Betaling van nettoloon vereffent de reeds geboekte loonverplichting.

Toepassing

Verreken de betaling met de loonverplichting.

Voorbeeld

	Debet	Credit
Te betalen nettoloon	€ 2.200	
Bank		€ 2.200

Controle

€ 2.200 debet = € 2.200 credit; boek geen tweede loonkost.

Mindmap 064

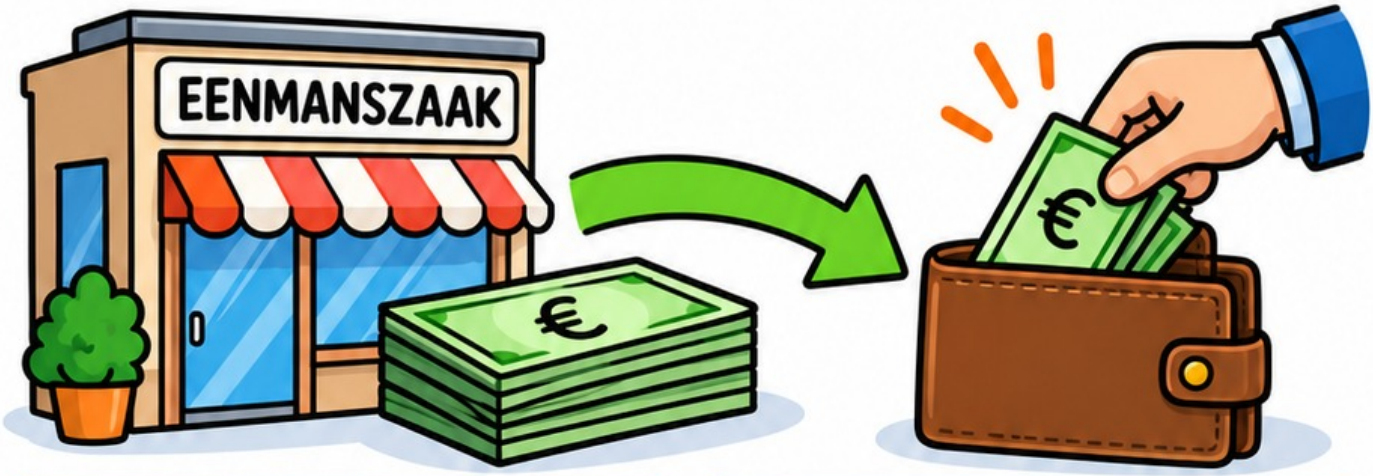
Privéopname

Kern

Een privéopname bij een eenmanszaak verlaagt het ondernemersvermogen en is geen zakelijke kost.

Toepassing

Scheid privéopnamen van zakelijke kosten.

Voorbeeld

Debet	Privé	€ 500
Credit	Bank	€ 500

Controle

Bij een eenmanszaak is dit een vermogensmutatie.

Mindmap 065

Privéstorting

Kern

Een privéstorting verhoogt het vermogen van een eenmanszaak zonder omzet te creëren.

Toepassing

Boek ingebracht privégeld zonder omzet.

Voorbeeld

Debet Bank € 1.000;
credit Privé € 1.000.

Debet	Credit
Bank € 1.000	Privé € 1.000

Controle

Bank stijgt; de storting verhoogt het ondernemersvermogen.

Mindmap 066

Kapitaalstorting

Kern

Een kapitaalstorting wordt als vermogensmutatie verwerkt volgens de juridische en contractuele omstandigheden.

Toepassing

Controleer de juridische en contractuele grondslag.

Voorbeeld

Debet	Bank	€ 10.000
Credit	Gestort kapitaal	€ 10.000

Debet Bank € 10.000; credit Gestort kapitaal € 10.000 in een vereenvoudigd voorbeeld.

Controle

€ 10.000 debet = € 10.000 credit in dit vereenvoudigde voorbeeld.

Mindmap 067

Dividend

Kern

Een dividenduitkering is een verdeling van vermogen en geen operationele kost.

Toepassing

Boek dividend na een geldig besluit als vermogensverdeling.

Voorbeeld

Na een geldig besluit:
debet Vrije reserves € 2.000;
credit Te betalen dividend € 2.000.

Rekening	Debet	Credit
Vrije reserves	€ 2.000	
Te betalen dividend		€ 2.000

Controle

€ 2.000 debet = € 2.000 credit;
dividend is geen operationele kost.

Mindmap 068

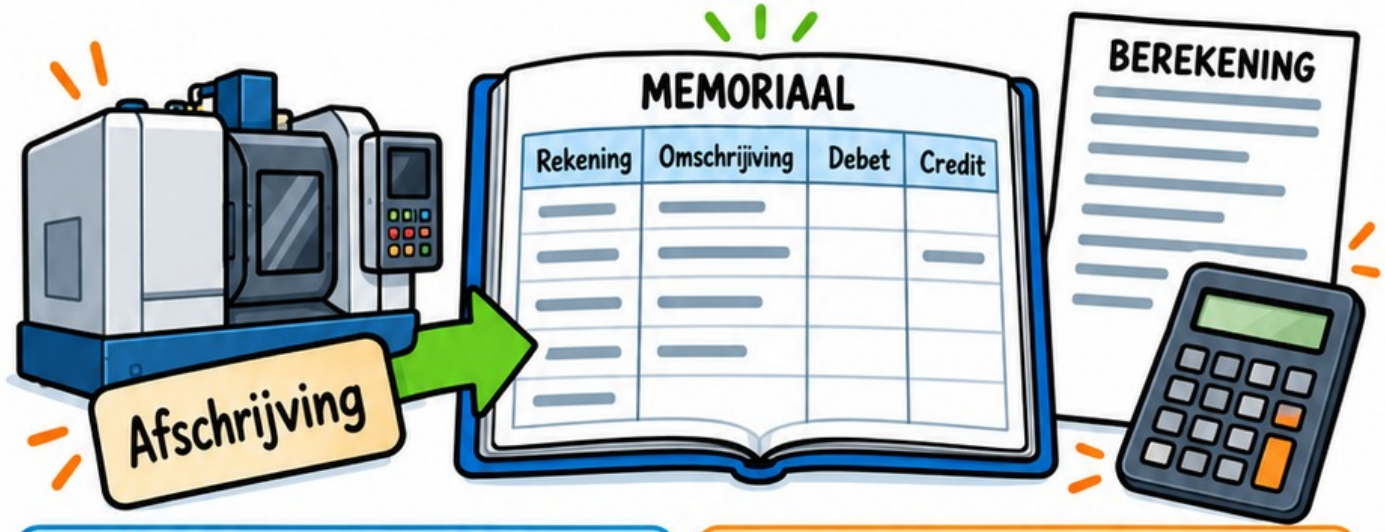
Memoriaalboekingen

Kern

Niet-geldelijke correcties, afschrijvingen en periodetoerekeningen worden traceerbaar in het memoriaal geboekt.

Toepassing

Onderbouw elke memoriaalpost met een berekening.

Voorbeeld

Afschrijving verlaagt het resultaat zonder directe bankbetaling.

Controle

Bij afschrijving verandert Bank niet direct.

Mindmap 069

Afsluiten van resultaat

Kern

Opbrengsten en kosten worden afgesloten; het resultaat wordt verwerkt in het eigen vermogen.

Toepassing

Bereken het resultaat en verwerk het in het eigen vermogen.

Voorbeeld

Omzet € 30.000 – kosten € 24.000 = winst € 6.000.

Controle

€ 30.000 – € 24.000 = € 6.000 winst.

Mindmap 070

Afsluitingscontrole

Kern

Controleer aansluitingen, overlopende posten, voorraad, activa en de proefbalans vóór rapportage.

Toepassing

Controleer saldi én onderliggende bewijsstukken.

Voorbeeld

Een sluitende proefbalans plus onderbouwde saldi vormt de basis voor de jaarrekening.

Controle

Een sluitende proefbalans alleen bewijst geen inhoudelijke juistheid.

Activa, verplichtingen en eigen vermogen

250+ boekhoudkundige mindmaps

Module 03

40 visuele mindmaps

Zo gebruik je deze module

Kern

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Voorraad en vlottende activa
2. Vaste activa en afschrijving
3. Immateriële activa en waardevermindering
4. Schulden, voorzieningen en eigen vermogen

Toepassing

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering.

De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel: 071–110.

Voorbeeld

Maak het voorbeeld zelf na.

Controle

Dek de uitleg af en test jezelf. Herhaal bij fouten. Ga verder zodra je het begrip en de borekening zonder hulp kunt uitleggen.

Mindmap 071

Vlottende activa

Kern

Vlottend: realisatie, verkoop of verbruik in de normale bedrijfscyclus; bezit voor handel; of verwachte realisatie binnen twaalf maanden na de verslagdatum.

Toepassing

Kas en kasequivalenten zijn ook vlottend, tenzij omwisseling of gebruik minstens twaalf maanden na de verslagdatum beperkt is. Beoordeel elk actief afzonderlijk.

Voorbeeld

Voorraad, debiteuren en bank zijn vaak vlottend, maar beoordeel de specifieke omstandigheden.

Controle

Waarom zijn voorraad en debiteuren meestal vlottend?

Mindmap 072

Voorraadcategorieën

Kern

Scheid grondstoffen, onderhanden werk en gereed product voor waardering en kostentoerekening.

Toepassing

Splits de voorraadstaat naar productiefase.

Voorbeeld

Materiaal € 2.000 + onderhanden werk € 1.000 + gereed product € 3.000 = € 6.000.

Controle

Tel de drie categorieën op: kom je uit op € 6.000?

Mindmap 073

Kostprijs voorraad

Kern

De kostprijs omvat inkoop, productie en overige kosten om voorraad op de huidige plaats en in de huidige staat te brengen.

Toepassing

Neem directe arbeid en toegerekende indirecte productiekosten mee. Verdeel vaste indirecte productiekosten op basis van normale productiecapaciteit.

Voorbeeld

Zonder aftrekbare btw of andere kosten: aankoop € 1.000 + direct vervoer € 50 = kostprijs € 1.050.

Controle

Sluit aftrekbare btw, verkoopkosten en abnormale verspilling uit. Indirecte productiekosten kunnen wel meetellen bij passende toerekening.

Mindmap 074

FIFO

Kern

FIFO rekent de oudste inkoopkosten eerst toe aan verkochte eenheden.

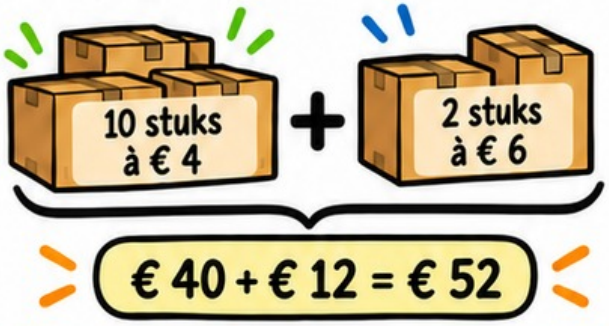
Toepassing

Koppel de verkoop eerst aan de oudste partij.

Voorbeeld

10 stuks à € 4 en 10 à € 6; verkoop 12 stuks:
kostprijs € 40 + € 12 = € 52.

Controle

Verkocht: 10 × € 4 + 2 × € 6 = € 52; resterend: 8 × € 6.

Mindmap 075

Gewogen gemiddelde

Kern

Een gewogen gemiddelde verdeelt totale inkoopkosten over het aantal eenheden.

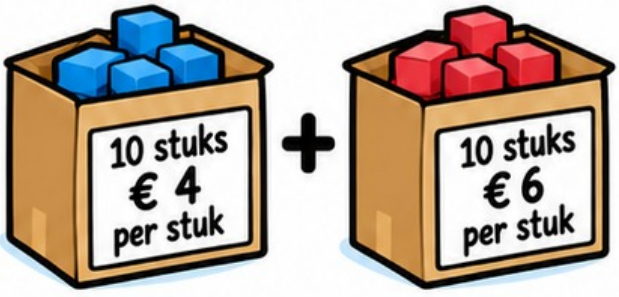
Toepassing

Bereken eerst de gemiddelde kostprijs per eenheid.

Voorbeeld

10 × € 4 + 10 × € 6 = € 100;
20 stuks geven € 5 per stuk.

Controle

De gewogen kostprijs is
€ 100/20 = € 5;
niet de som van de prijzen.

Mindmap 076

Netto opbrengstwaarde

Kern

Onder IAS 2 wordt voorraad gewaardeerd tegen de laagste van kostprijs en netto opbrengstwaarde.

Toepassing

Vergelijk kostprijs met de verwachte netto verkoopopbrengst.

Voorbeeld

Kostprijs € 100; verkoopprijs € 95 – verkoopkosten € 5 = € 90; afwaardering € 10.

Controle

Neem de laagste waarde: € 90.
Het verschil is € 10.

Mindmap 077

Permanente voorraadregistratie

Kern

Bij permanente registratie worden voorraad en kostprijs bij iedere relevante mutatie bijgewerkt.

Toepassing

Werk voorraad en kostprijs tegelijk met de verkoop bij.

Voorbeeld

Verkoop van goederen met kostprijs € 300: debet Kostprijs omzet; credit Voorraad.

Controle

Debet Kostprijs omzet € 300 = credit Voorraad € 300.

Mindmap 078

Periodieke voorraadregistratie

Kern

Bij periodieke regjstratie volgt kostprijs uit beginvoorraad, inkopen en eindvoorraad, met passende correcties.

Toepassing

Gebruik een fysieke eindtelling om de kostprijs te bepalen.

Voorbeeld

€ 2.000 + € 5.000 – € 1.500 = kostprijs € 5.500.

Controle

Beginvoorraad + inkopen – eindvoorraad = € 5.500.

Mindmap 079

Voorraadverschillen

Kern

Vergelijk fysieke telling met administratie en onderzoek oorzaken voordat het verschil wordt geboekt.

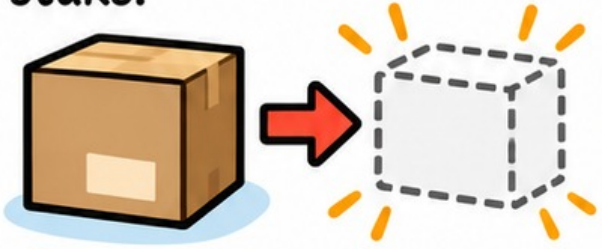
Toepassing

Controleer telling, ontvangst en uitlevering vóór correctie.

Voorbeeld

Administratie 100 stuks, telling 97: onderzoek en verwerk 3 ontbrekende stuks.

Controle

100 − 97 = 3 stuks; onderzoek de oorzaak van het tekort.

Mindmap 080

Liquide middelen

Kern

Liquide middelen omvatten kas en relevante bankmiddelen; kosequivalenten hebben specifieke criteria.

Toepassing

Scheid direct beschikbare middelen van beleggingen.

Voorbeeld

Een langlopende belegging is niet automatisch een kasequivalent.

Controle

Een kasequivalent is kortlopend, zeer liquide en heeft gering waarderisico.

Mindmap 081

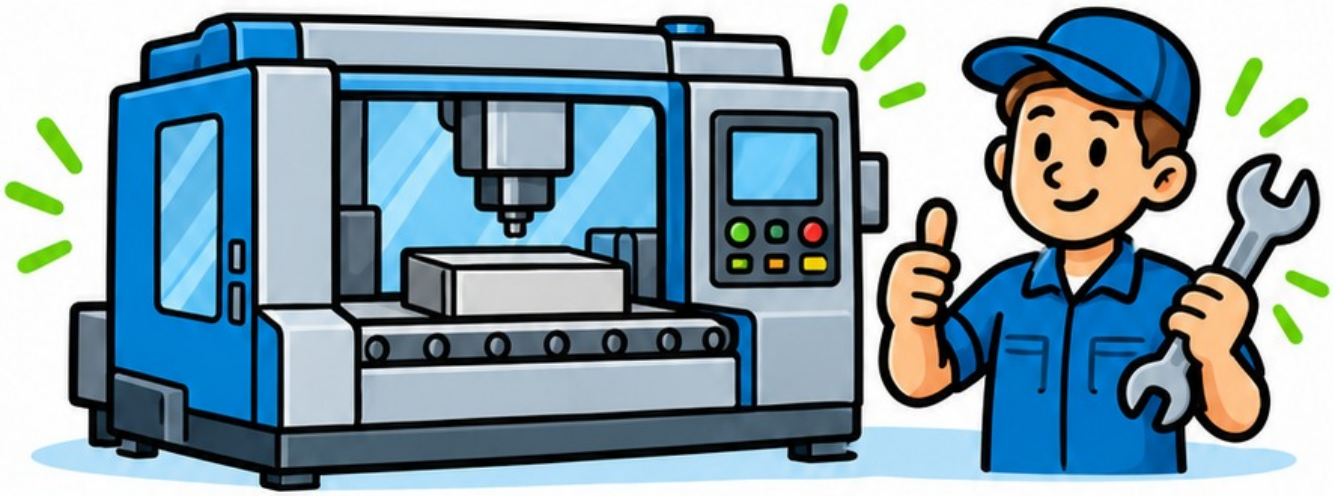
Vaste activa

Kern

Vaste activa ondersteunen de onderneming langer dan één periode; bepaal opname en waardering volgens het toepasselijke kader.

Toepassing

Beoordeel aard en gebruik: machine of onderhoudskosten?

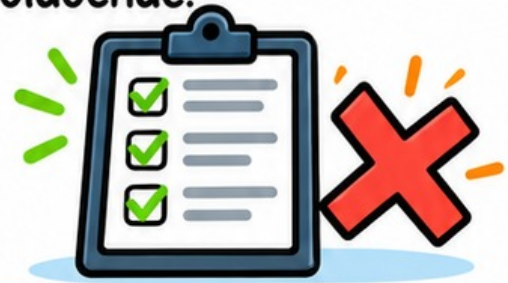
Voorbeeld

Een productiemachine kan een vast actief zijn; routineonderhoud is doorgaans een kost.

Controle

Activeren vereist opnamecriteria; lang gebruik alleen is onvoldoende.

Mindmap 082

Aanschafwaarde

Kern

Neem rechtstreeks toerekenbare kosten mee die nodig zijn om het actief gebruiksklaar te maken.

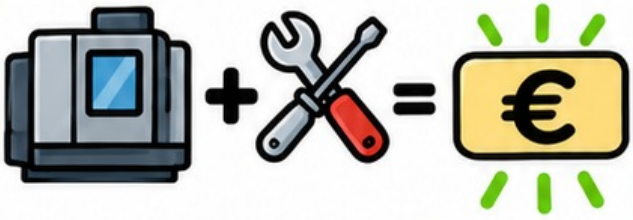
Toepassing

Tel kosten op die de machine gebruiksklaar maken.

Voorbeeld

Machine € 20.000 + installatie € 2.000 = aanschafwaarde € 22.000.

Controle

€ 20.000 + € 2.000 = € 22.000;
geen aftrekbare btw.

Mindmap 083

Restwaarde en gebruiksduur

Kern

De restwaarde en gebruiksduur bepalen het af te schrijven bedrag en worden periodiek beoordeeld.

Toepassing

Bepaal de afschrijfbare basis vóór de jaarafschrijving.

Voorbeeld

Aanschaf € 12.000 − restwaarde € 2.000 = afschrijfbare basis € 10.000.

Controle

€ 12.000 − € 2.000 = € 10.000; herzie de schattingen periodiek.

Mindmap 084

Lineaire afschriving

Kern

Lineaire afschrijving verdeelt de afschrijfbare basis gelijk over de gebruiksduur.

Toepassing

Verdeel de basis gelijk over vijf volledige gebruiksjaren.

Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5
€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000

Voorbeeld

(€ 12.000 − € 2.000)/5 jaar = € 2.000 per jaar.

$$\frac{(€\ 12.000 - €\ 2.000)}{5\ \text{jaar}} = €\ 2.000\ \text{per jaar.}$$

Controle

5 × € 2.000 = € 10.000; restwaarde blijft € 2.000.

5 × € 2.000 = € 10.000

restwaarde blijft € 2.000.

Mindmap 085

Afschrijving naar gebruik

Kern

Een gebruiksmethode koppelt afschrijving aan productie of gebruik wanneer dit het verbruikspatroon weerspiegelt.

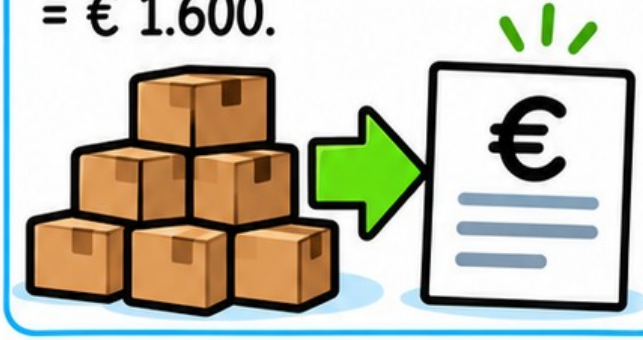
Toepassing

Gebruik werkelijke productie bij een passend verbruikspatroon.

Voorbeeld

Basis € 10.000/50.000 eenheden x 8.000 eenheden = € 1.600.

Controle

€ 10.000/50.000 = € 0,20; x 8.000 = € 1.600.

Mindmap 086

Boekwaarde

Kern

Boekwaarde volgt uit aanschafwaarde minus cumulatieve afschrijving en eventuele waardevermindering.

Toepassing

Trek beide cumulatieve verminderingen van aanschafwaarde af.

Voorbeeld

€ 22.000 − € 6.000 − € 1.000 = € 15.000 boekwaarde.

Controle

€ 22.000 − € 6.000 − € 1.000 = € 15.000.

Mindmap 087

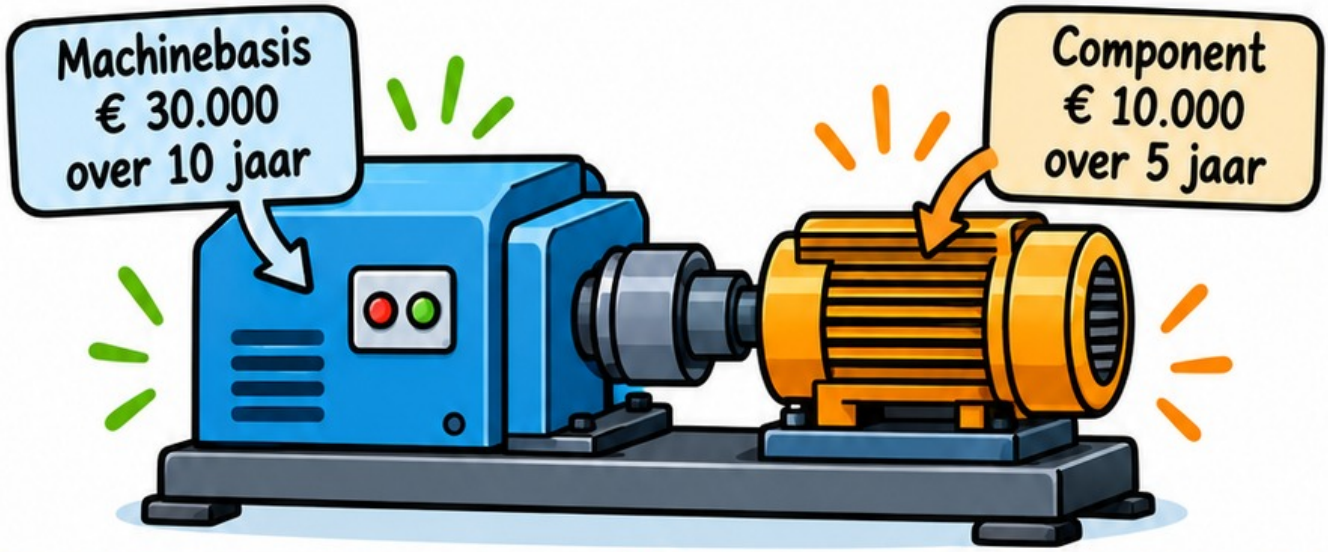
Componentenbenadering

Kern

Belangrijke componenten met verschillende gebruiksduren worden afzonderlijk afgeschreven onder IAS 16.

Toepassing

Schrijf componenten afzonderlijk af; veronderstel restwaarde nul.

Voorbeeld

Machinebasis € 30.000 over 10 jaar en component € 10.000 over 5 jaar: € 5.000 totale jaarafschrijving.

Controle

€ 30.000/10 + € 10.000/5 = € 5.000 per jaar.

Mindmap 088

Onderhoud en verbetering

Kern

Routineonderhoud is doorgaans een kost; een verbetering kan activering rechtvaardigen als criteria zijn vervuld.

Toepassing

Maak onderscheid tussen onderhoud en een kwalificerende verbetering.

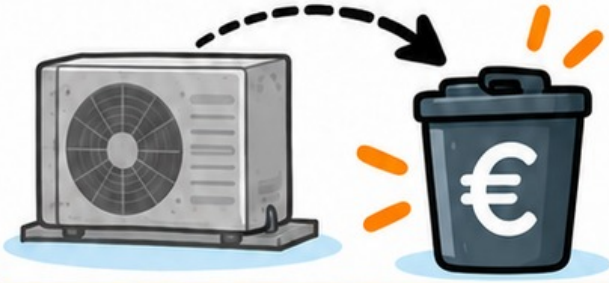
Voorbeeld

Een gewone inspectie en vervanging van een belangrijke component vragen een verschillende beoordeling.

Controle

Bij componentvervanging: beoordeel ook het verwijderen van de oude boekwaarde.

Mindmap 089

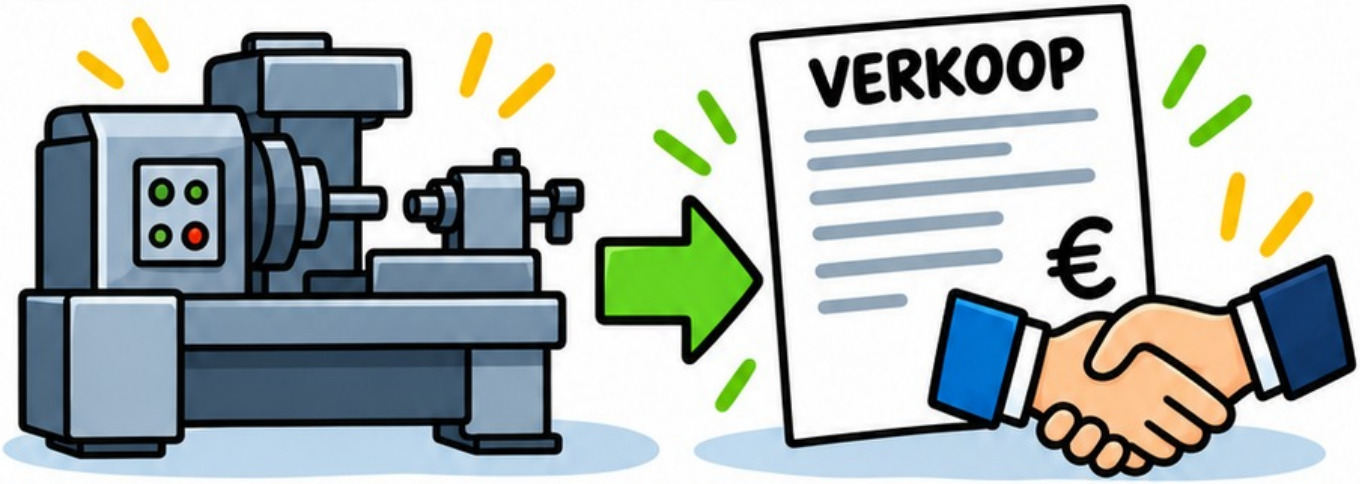
Verkoop van een actief

Kern

Vergelijk de netto verkoopopbrengst met de boekwaarde voor winst of verlies op afstoting.

Toepassing

Werk afschrijving bij tot de verkoopdatum en verwijder het actief.

Voorbeeld

Opbrengst € 6.000 − boekwaarde € 5.000 = boekwinst € 1.000, zonder btw.

Controle

Boekwinst € 1.000 is het verschil, niet de opbrengst van € 6.000.

Mindmap 090

Activaregister

Kern

Een activaregister bevat identificatie, datum, aanschaf, methode, gebruiksduur, restwaarde en mutaties.

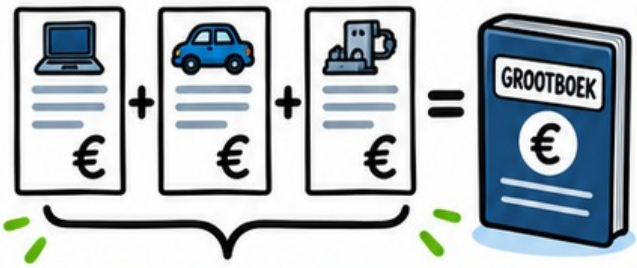
Toepassing

Werk het register bij voor aankoop, afschrijving en verkoop.

Voorbeeld

De som van alle individuele boekwaarden moet aansluiten op het grootboek.

Controle

Stem de totale boekwaarde af met het grootboek.

Mindmap 091

Immateriële activa

Kern

Een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm vraagt toetsing van zeggenschap en opnamecriteria.

Toepassing

Toets zeggenschap, toekomstige voordelen en betrouwbare waardering.

Voorbeeld

Een afzonderlijk verkregen softwarelicentie kan een immaterieel actief zijn.

Controle

Een softwareabonnement is niet automatisch een immaterieel actief.

Mindmap 092

Onderzoekskosten

Kern

Onderzoekskosten worden onder IAS 38 als kosten verwerkt wanneer zij worden gemaakt.

Toepassing

Boek verkennend onderzoek direct als kosten.

Voorbeeld

Een verkennende haalbaarheidsstudie in de onderzoeksfase van € 5.000 wordt als kosten verwerkt.

Controle

De onderzoeksfase rechtvaardigt geen activering onder IAS 38.

Mindmap 093

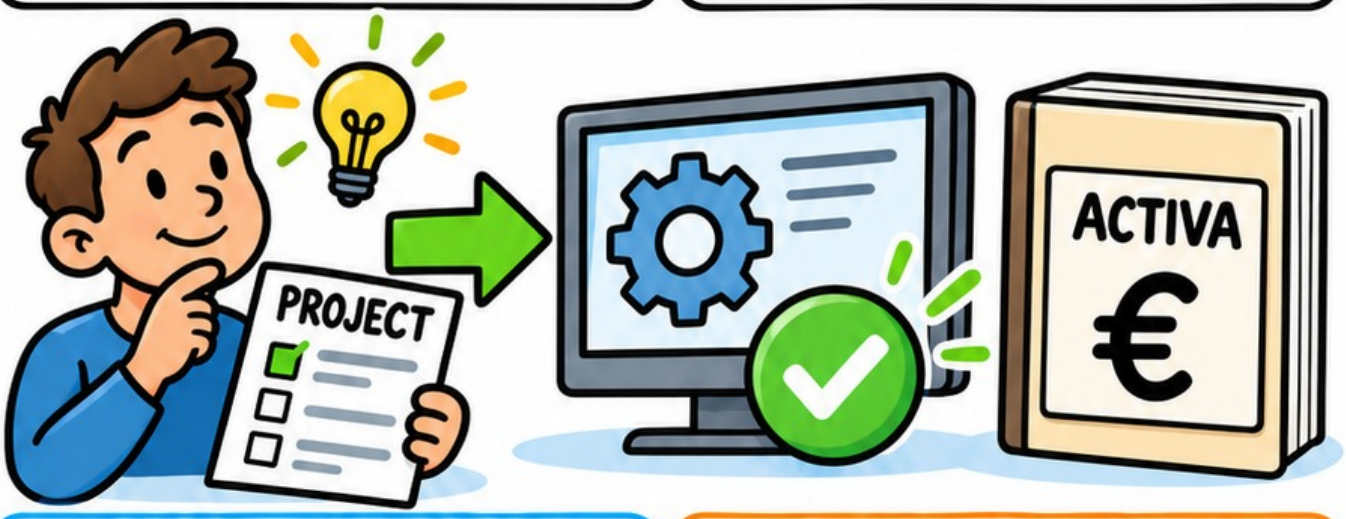
Ontwikkelingskosten

Kern

Activering onder IAS 38 vereist alle relevante criteria, waaronder technische haalbaarheid en betrouwbare meting.

Toepassing

Toets haalbaarheid, intentie, gebruik, voordelen, middelen en meting.

Voorbeeld

Een positief projectbesluit alleen is onvoldoende voor activering.

Controle

Alle zes criteria moeten zijn vervuld; leg het bewijs vast.

Mindmap 094

Amortisatie

Kern

Een immaterieel actief met eindige gebruiksduur wordt over die duur geamortiseerd.

Toepassing

Verdeel de basis lineair vanaf beschikbaarheid voor gebruik.

Voorbeeld

Lineair: kosten € 15.000, restwaarde € 0, duur 3 jaar: € 5.000 per jaar.

Controle

€ 15.000/3 = € 5.000 per volledig gebruiksjaar.

Mindmap 095

Onbepaalde gebruiksduur

Kern

Een onbepaalde gebruiksduur betekent geen voorzienbaar einde; onder IAS 38 volgt geen amortisatie maar wel jaarlijkse impairmenttoets.

Toepassing

Toets jaarlijks op impairment en herbeoordeel de gebruiksduur.

Voorbeeld

Een onbepaalde duur is geen garantie op blijvende waarde.

Controle

Geen amortisatie betekent niet dat waardevermindering onmogelijk is.

Mindmap 096

Goodwill

Kern

Goodwill ontstaat bij een bedrijfscombinatie en is geen willekeurige waarde van de eigen reputatie.

Toepassing

Bepaal goodwill bij de overname; toets daarna op impairment.

Voorbeeld

Vereenvoudigd: koopsom € 100.000 − reële waarde netto identificeerbare activa € 80.000 = goodwill € 20.000.

Controle

De berekening is vereenvoudigd; eigen reputatie wordt niet geactiveerd.

Mindmap 097

Indicaties van impairment

Kern

Dalende vraag, schade of slechtere resultaten kunnen wijzen op bijzondere waardevermindering.

Toepassing

Onderzoek signalen en schat de realiseerbare waarde.

Voorbeeld

Een sterk verlieslatende productielijn vraagt beoordeling van haar realiseerbare waarde.

Controle

Een indicatie leidt tot een toets; niet automatisch tot een verlies.

Mindmap 098

Realiseerbare waarde

Kern

Onder IAS 36 is realiseerbare waarde de hoogste van bedrijfswaarde en reële waarde minus vervreemdingskosten.

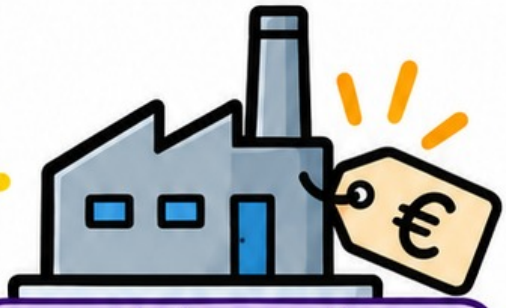
Toepassing

Vergelijk bedrijfswaarde met reële waarde minus vervreemdingskosten.

Bedrijfswaarde
€ 70.000

VS

Reële waarde
minus vervreemdingskosten
€ 65.000

Hoogste waarde =
€ 70.000

Voorbeeld

Bedrijfswaarde € 70.000; netto verkoopwaarde € 65.000: realiseerbare waarde € 70.000.

Controle

Kies de hoogste waarde: € 70.000, niet € 65.000.

Mindmap 099

Impairmentverlies

Kern

Vergelijk boekwaarde met realiseerbare waarde en verwerk een verlies wanneer de boekwaarde hoger is.

Toepassing

Boek het verschil als de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde.

Voorbeeld

Boekwaarde € 90.000 – realiseerbare waarde € 70.000 = verlies € 20.000.

€ 90.000
– € 70.000
€ 20.000

Controle

Na een verlies van € 20.000 resteert boekwaarde € 70.000.

Boekwaarde vóór verlies	Boekwaarde na verlies
€ 90.000	€ 70.000

Mindmap 100

Kasstroomgenererende eenheid

Kern

Als een actief geen enafhankelijke kasinstroom heeft, toets op de passende kasstroomgenererende eenheid.

Toepassing

Groepeer activa met grotendeels onafhankelijke kasinstromen.

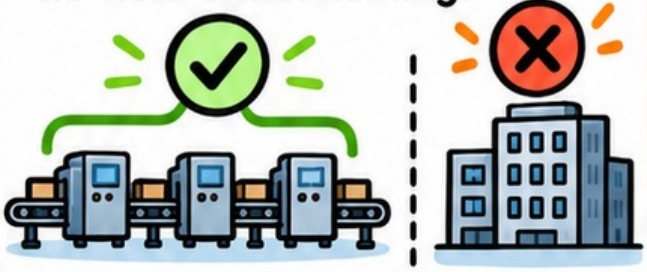
Voorbeeld

Een machine binnen één productielijn wordt niet altijd afzonderlijk getest.

Controle

Kies de kleinste passende eenheid; niet willekeurig de hele onderneming.

Mindmap 101

Kortlopende verplichtingen

Kern

Classificatie hangt onder meer af van de normale cyclus, vervaldatum en rechten op de verslagdatum.

Toepassing

Splits schulden naar cyclus, vervaldatum en uitstelrechten.

Voorbeeld

Het deel van een lening dat binnen twaalf maanden vervalt, vraagt afzonderlijke beoordeling.

Controle

Beoordeel rechten op de verslagdatum; alleen intentie is onvoldoende.

Mindmap 102

Langlopende verplichtingen

Kern

Langlopende presentatie vereist dat aan de relevante classificatiecriteria is voldaan.

Toepassing

Splits het aflossingsdeel af en toets het recht op uitstel.

Voorbeeld

Van € 50.000 lening vervalt € 10.000 binnen twaalf maanden; resterend € 40.000 kan langlopend zijn.

Controle

€ 10.000 + € 40.000 = € 50.000; toets ook de contractvoorwaarden.

Mindmap 103

Voorzieningen

Kern

IAS 37 vraagt een bestaande verplichting, waarschijnlijke uitstroom en een betrouwbare schatting.

Toepassing

Onderbouw verplichting, waarschijnlijkheid en beste schatting.

Voorbeeld

Een waarschijnlijke garantieverplichting wordt onderbouwd met verkoopaantallen en ervaring.

Controle

Een toekomstige uitgave zonder bestaande verplichting is geen voorziening.

Mindmap 104

Voorwaardelijke verplichtingen

Kern

Een mogelijke verplichting of een bestaande verplichting zonder passende opnamecriteria vraagt beoordeling van toelichting.

Toepassing

Beoordeel of toelichting nodig is bij een onzekere verplichting.

Voorbeeld

Een rechtszaak is niet automatisch een geboekte voorziening.

Controle

Licht doorgaans toe, tenzij de kans op uitstroom zeer klein is.

Mindmap 105

Garantievoorziening

Kern

Schat verwachte garantiekosten voor reeds verkochte producten met passende informatie.

Toepassing

Gebruik claimkans en verwachte kosten per claim.

Voorbeeld

1.000 producten × 2% verwachte claims × € 30 = € 600.

Controle

1.000 × 0,02 = 20 claims; 20 × € 30 = € 600.

Mindmap 106

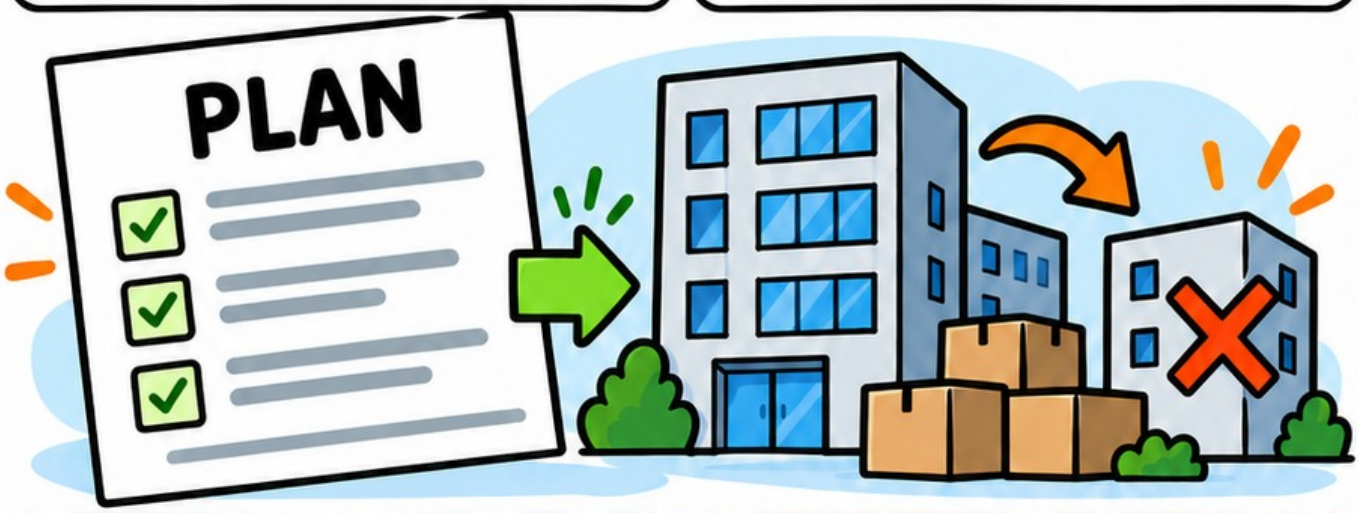
Herstructurering

Kern

Een voorziening vereist de specifieke IAS 37 voorwaarden; een intern plan alleen is onvoldoende.

Toepassing

Toets een concreet plan en een gerechtvaardigde verwachting.

Voorbeeld

Een aangekondigd en voldoende concreet plan wordt anders beoordeeld dan een voorlopige intentie.

Controle

Neem alleen directe herstructureringskosten op; geen toekomstige exploitatieverliezen.

Mindmap 107

Eigenvermogensmutaties

Kern

Stortingen, resultaat, uitkeringen en bepaalde overige mutaties verklaren de verandering in eigen vermogen.

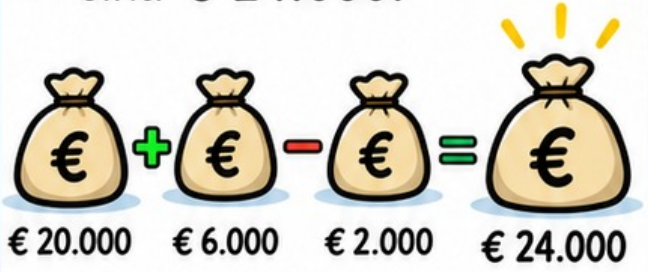
Toepassing

Verklaar de mutatie door resultaat en transacties met de eigenaar.

Voorbeeld

Begin € 20.000 + winst € 6.000 − opname € 2.000 = eind € 24.000.

Controle

€ 20.000 + € 6.000 − € 2.000 = € 24.000.

Mindmap 108

Reserves

Kern

Reserves zijn onderdelen van eigen vermogen en vertegenwoordigen niet automatisch beschikbare kas.

Toepassing

Lees reserves samen met de samenstelling van de activa.

Voorbeeld

Een winstreserve van € 10.000 kan vastliggen in voorraad of debiteuren.

Controle

Een reserve is geen afzonderlijke bankrekening of kasvoorraad.

Mindmap 109

Schuld of eigen vermogen

Kern

De contractuele rechten en verplichtingen zijn bepalend; de naam van een instrument volstaat niet.

Toepassing

Lees de aflossings- en uitkeringsvoorwaarden van het contract.

Voorbeeld

Een verplichte terugbetaling kan wijzen op een financiële verplichting.

Controle

Onder IAS 32 is de contractuele verplichting bepalend; beoordeel uitzonderingen.

Mindmap 110

Financieringsstructuur

Kern

Combineer looptijd, rente, aflossing en risico om de financiering te beoordelen.

Toepassing

Stem looptijd van financiering af op gebruiksduur en kasstromen.

Voorbeeld

Langlevende activa met zeer korte financiering kunnen herfinancierings-risico veroorzaken.

Controle

Kan de onderneming aflossingen betalen zonder steeds nieuwe leningen?

Module 04

Jaarrekening, periodeafsluiting en IFRS

250+
boekhoudkundige mindmaps

40
visuele mindmaps

Module 04

Zo gebruik je deze module

Onderwerpen

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Financiële overzichten
2. Periodeafsluiting en kasstromen
3. IFRS uitgangspunten en presentatie
4. IFRS verwerking van specifieke posten

Zo werk je

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering. De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Extra studiestappen

1. Begrijp het begrip.
2. Pas het voorbeeld toe.
3. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.
4. Controleer je antwoord en herhaal bij fouten.
5. Ga pas verder als je het begrip in eigen woorden kunt uitleggen en het voorbeeld en de controlevraag zelfstandig kunt oplossen.

Mindmap 111

De balans

Kern

De balans toont activa, verplichtingen en eigen vermogen op een datum.

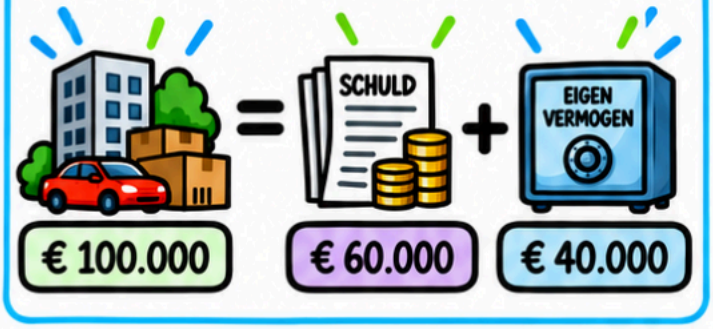
Toepassing

Vergelijk bezittingen met schulden en eigen vermogen op dezelfde datum.

Voorbeeld

Activa € 100.000 = verplichtingen € 60.000 + eigen vermogen € 40.000.

Controle

Activa zijn € 100.000 en schulden € 60.000. Hoeveel is het eigen vermogen?

Mindmap 112

Winst-en-verliesrekening

Kern

Dit overzicht toont opbrengsten en kosten over een periode en maakt het resultaat zichtbaar.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële overzichten.

WINST-EN-VERLIESREKENING

Omzet	€ 80.000
Kostprijs	€ 45.000
Overige kosten	€ 25.000
Resultaat (winst)	€ 10.000

Voorbeeld

Omzet € 80.000 – kostprijs € 45.000 – overige kosten € 25.000 = € 10.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 113

Brutowinst

Kern

Brutowinst is omzet minus kostprijs van de omzet; zij is geen nettowinst.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële overzichten.

Voorbeeld

€ 80.000 – € 45.000 = € 35.000 brutowinst.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 114

Operationeel resultaat

Kern

Operationeel resultaat volgt uit de relevante operationele opbrengsten en kosten volgens het gehanteerde kader.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële overzichten.

Voorbeeld

Brutowinst € 35.000 – operationele kosten € 25.000 = € 10.000 in dit voorbeeld.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 115

Resultaat vóór belasting

Kern

Resultaat vóór belasting verwerkt de relevante opbrengsten en kosten vóór winstbelasting.

Toepassing

Pas de regels voor resultaat vóór belasting toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Operationeel resultaat € 10.000 – rentekosten € 1.000 = € 9.000 in dit eenvoudige geval.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of categorieën bepalen de uitkomst?

Mindmap 116

Nettoresultaat

Kern

Nettoresultaat is het resterende resultaat na onder meer de toepasselijke winstbelastinglast.

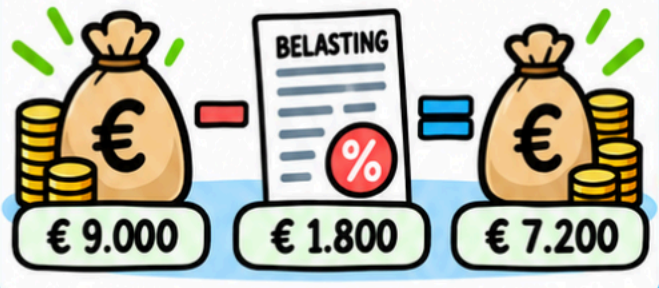
Toepassing

Pas de regels voor nettoresultaat toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

€ 9.000 vóór belasting – fictieve belastinglast € 1.800 = € 7.200.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of categorieën bepalen de uitkomst?

Mindmap 117

Kasstroomoverzicht

Kern

Kasstromen worden onderscheiden naar operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

Toepassing

Classificeer betalingen voor machines als investeren en ontvangen leningen als financieren.

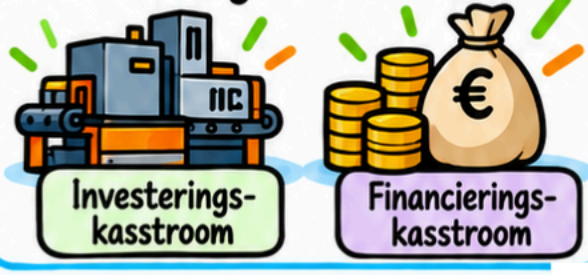

Voorbeeld

Machinebetaling is een investeringskasstroom; ontvangen lening een financieringskasstroom.

Controle

Welke kasstroomcategorie hoort bij een machinebetaling en welke bij een ontvangen lening?

Mindmap 118

Mutatieoverzicht eigen vermogen

Kern

Dit overzicht verklaart de mutaties per eigenvermogenscomponent.

Toepassing

Pas de regels voor mutatieoverzicht eigen vermogen toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Begin € 40.000 + resultaat € 7.200 − dividend € 2.000 = eind € 45.200.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of categorieën bepalen de uitkomst?

Mindmap 119

Toelichtingen

Kern

Toelichtingen verklaren grondslagen, schattingen, risico's en specificaties die nodig zijn om cijfers te begrijpen.

Toepassing

Lees bij een lening de looptijd, rente en zekerheden in de toelichting.

Voorbeeld

Een leningstoelichting vermeldt relevante looptijden, rente en zekerheden.

Controle

Welke informatie heb je naast het leningbedrag nodig om de lening te begrijpen?

Mindmap 120

Samenhang van overzichten

Kern

Resultaat, vermogen en kasstroom hangen samen, maar meten verschillende grootheden.

Toepassing

Pas de regels voor samenhang van overzichten toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een winstgevende verkoop op rekening verhoogt het resultaat zonder directe kasontvangst.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 121

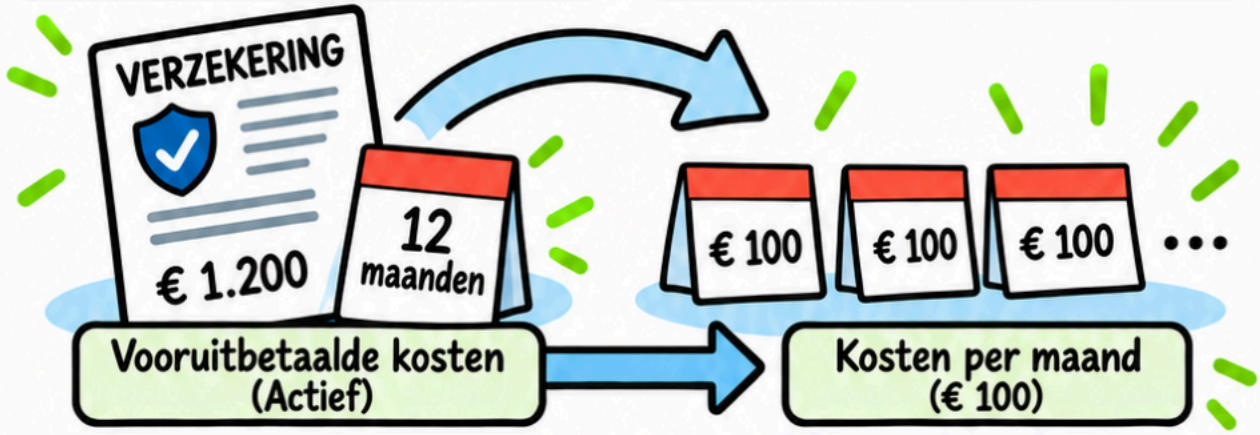
Vooruitbetaalde kosten

Kern

Een betaling voor toekomstige perioden wordt eerst als actief verwerkt en later als kost toegerekend.

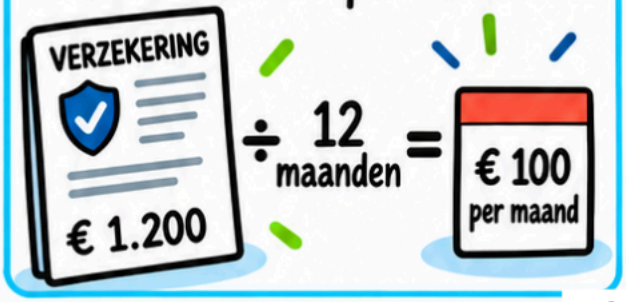
Toepassing

Pas de regels voor vooruitbetaalde kosten toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

€ 1.200 verzekering voor twaalf maanden geeft € 100 kosten per maand.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 122

Nog te betalen kosten

Kern

Kosten van de huidige periode kunnen een schuld vormen, ook zonder ontvangen factuur.

Toepassing

Pas de regels voor nog te betalen kosten toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Decemberrente € 150: debet Rentekosten; credit Nog te betalen rente.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 123

Nog te ontvangen opbrengsten

Kern

Een verdiende maar nog niet gefactureerde opbrengst kan een vordering opleveren.

Toepassing

Pas de regels voor nog te ontvangen opbrengsten toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een voltooide dienst van € 700 wordt volgens het toepasselijke kader toegerekend aan de prestatieperiode.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 124

Vooruitontvangen opbrengsten

Kern

Ontvangen geld voor toekomstige prestaties wordt niet meteen volledig als omzet verwerkt.

Toepassing

Pas de regels voor vooruitontvangen opbrengsten toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

€ 600 voor zes gelijke maanden: bij maandelijkse levering € 100 omzet per maand.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 125

Cut off

Kern

Cut-off controleert of transacties in de juiste periode zijn opgenomen.

Toepassing

Pas de regels voor cut off toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Goederen geleverd op 31 december en gefactureerd op 3 januari vragen een decemberbeoordeling.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit.
Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 126

Afsluitingsvolgorde

Kern

Stem eerst rekeningen af, boek correcties, controleer saldi en stel daarna overzichten op.

Toepassing

Pas de regels voor afsluitingsvolgorde toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

1. Bank
2. debiteuren en crediteuren
3. voorraad en activa
4. overlopende posten
5. rapportage.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 127

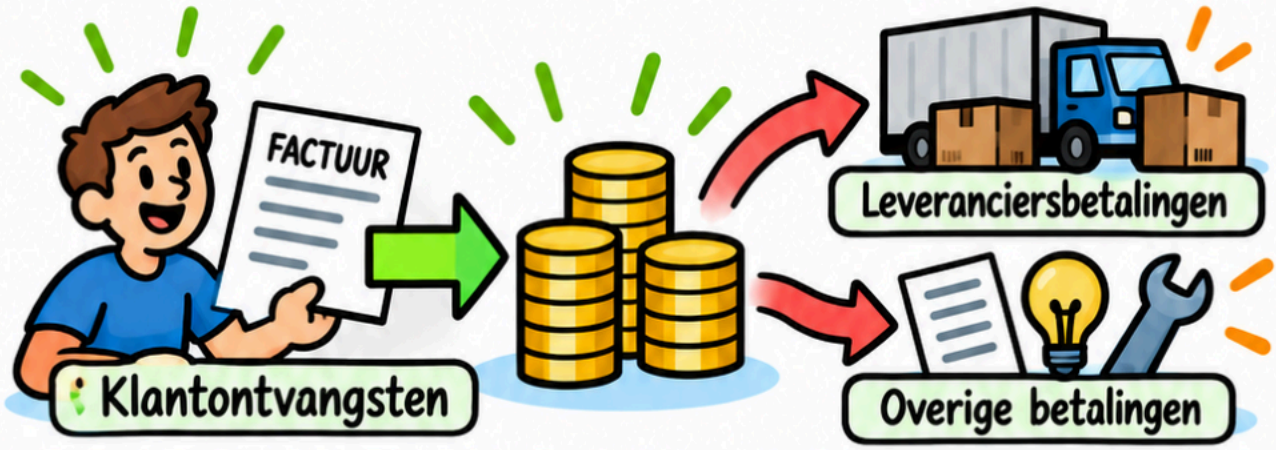
Directe kasstroommethode

Kern

De directe methode toont belangrijke groepen feitelijke ontvangsten en betalingen.

Toepassing

Pas de regels voor directe kasstroommethode toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Klantontvangsten € 20.000 – leveranciersbetalingen € 12.000 – overige betalingen € 5.000 = **€ 3.000.**

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 128

Indirecte kasstroommethode

Kern

De indirecte methode corrigeert resultaat voor niet-geldelijke posten en relevante veranderingen in werkkapitaal.

Toepassing

Pas de regels voor indirecte kasstroom-methode toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Winst € 5.000 + afschrijving € 1.000 – toename debiteuren € 800 = € 5.200 in dit beperkte voorbeeld.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 129

Vrije kasstroom

Kern

Definieer vrije kasstroom expliciet; vaak is het operationele kasstroom minus investeringen in vaste activa.

Toepassing

Pas de regels voor vrije kasstroom toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Operationele kasstroom € 8.000 – investeringen € 3.000 = € 5.000 volgens deze definitie.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 130

Kasstroom en winst

Kern

Winst volgt toerekening; kasstroom volgt geldbeweging. Verschillen vragen verklaring.

Toepassing

Pas de regels voor kasstroom en winst toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Afschrijving verlaagt winst maar veroorzaakt op dat moment geen kasuitstroom.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 131

IFRS en nationale regels

Kern

IFRS en nationale verslaggevingsregels zijn verschillende kaders; bepaal eerst welk kader van toepassing is.

Toepassing

Pas de regels voor IFRS en nationale regels toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een Nederlandse fiscale aangifte en een IFRS-jaarrekening kunnen verschillende waarden bevatten.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit.
Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 132

Conceptueel raamwerk

Kern

Het raamwerk beschrijft doelen en begrippen, maar vervangt geen specifieke toepasselijke standaard.

Toepassing

Pas de regels voor conceptueel raamwerk toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een specifieke opname-bepaling gaat vóór een algemene samenvatting in een mindmap.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 133

Opname en verwijdering

Kern

Beoordeel wanneer posten in overzichten worden opgenomen en wanneer zij worden verwijderd.

Toepassing

Pas de regels voor opname en verwijdering toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een verkochte machine wordt verwijderd en het verschil met de opbrengst verwerkt.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 134

Waarderingsgrondslagen

Kern

Historische kostprijs en actuele waarderingen beantwoorden verschillende informatievraagen.

Toepassing

Pas de regels voor waarderingsgrondslagen toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een actief met kostprijs € 10.000 kan een andere actuele waarde hebben.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 135

Grondslag en schatting

Kern

Een grondslag is een toegeaaste regel; een schatting is een bedrag dat onder onzekerheid wordt bepaald.

Toepassing

Vergelijk het kostprijsmodel met het herwaarderings-model als grondslag.

Voorbeeld

Een gewijzigde gebruiksduur of afschrijvingsmethode is een schattingswijziging: verwerk het effect prospectief.

Controle

Is een gewijzigde gebruiksduur een grondslagwijziging of een schattingswijziging?

Mindmap 136

Fouten uit vorige perioden

Kern

Materiële fouten uit vorige perioden vragen onder IAS 8 in beginsel retrospectief herstel, met relevante uitzonderingen.

Toepassing

Pas de regels voor fouten uit vorige perioden toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een vergeten materiële schuld is geen gewone wijziging van een schatting.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 137

IAS 1 en IFRS 18

Kern

IFRS 18 vervangt IAS 1 voor jaarlijkse verslagperioden die beginnen op of na 1 januari 2027. Eerdere toepassing is toegestaan.

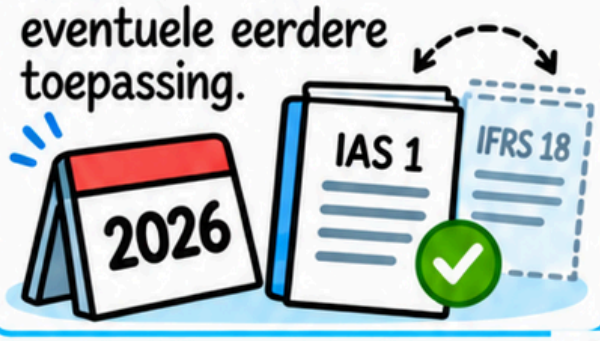
Toepassing

Pas de regels voor IAS 1 en IFRS 18 toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Gebruik voor een boekjaar 2026 het toepasselijke kader en vermeld eventuele eerdere toepassing.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 138

IFRS 18 resultaatcategorieën

Kern

IFRS 18 onderscheidt operationeel, investeren, financieren, winstbelastingen en beëindigde activiteiten; uitzonderingen kunnen gelden.

Toepassing

Pas de regels voor IFRS 18 resultaatcategorieën toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een financieringspost wordt beoordeeld binnen de activiteiten en feiten van de entiteit.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 139

IAS 7 kasstromen

Kern

IAS 7 behandelt kasstromen; controleer ook wijzigingen die samenhangen met toepassing van IFRS 18.

Toepassing

Pas de regels voor IAS 7 kasstromen toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een niet-geldelijke financiering hoort niet als kasbetaling in het kasstroomoverzicht.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 140

IAS 10 gebeurtenissen na balansdatum

Kern

Bepaal of een gebeurtenis bewijs geeft over omstandigheden op de verslagdatum of daarna ontstaat.

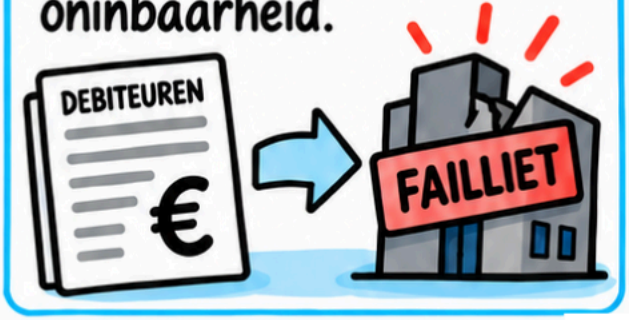
Toepassing

Pas de regels voor IAS 10 gebeurtenissen na balansdatum toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een faillissement na jaarafsluiting kan bewijs geven over eerdere oninbaarheid.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 141

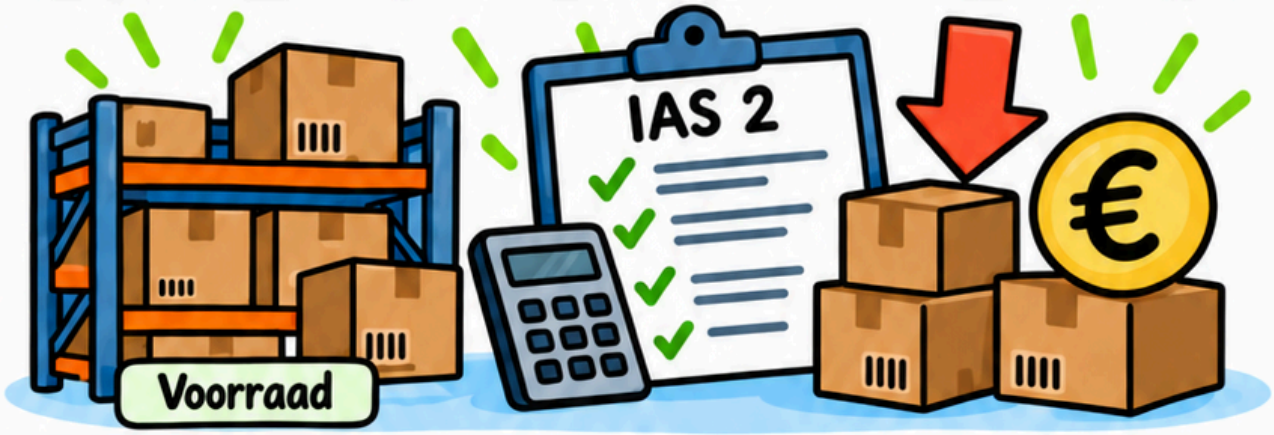
IAS 2 voorraden

Kern

IAS 2 behandelt kostprijs en lagere netto opbrengstwaarde; LIFO is onder IAS 2 niet toegestaan.

Toepassing

Pas de regels voor IAS 2 voorraden toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Kostprijs € 1.000 en netto opbrengstwaarde € 900 geven € 100 afwaardering.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 142

IAS 16 materiële activa

Kern

IAS 16 behandelt opname, afschrijving en de kostprijs- of herwaarderingsbenadering voor materiële activa.

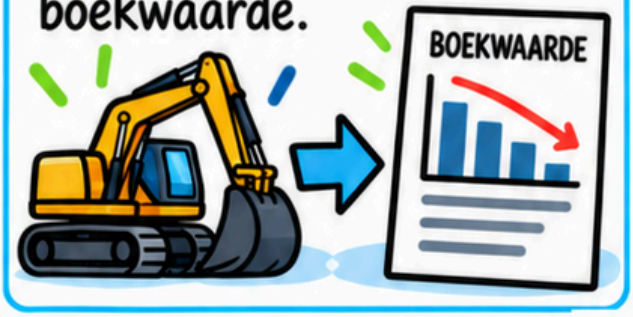
Toepassing

Pas de regels voor IAS 16 materiële activa toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een kostprijsmodel verwerkt afschrijving en impairment in de boekwaarde.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 143

IAS 38 immateriële activa

Kern

IAS 38 onderscheidt onder meer onderzoek en ontwikkeling en eindige of onbepaalde gebruiksduur.

Toepassing

Pas de regels voor IAS 38 immateriële activa toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Onderzoekskosten worden als kosten verwerkt; ontwikkeling vereist toetsing van alle criteria.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 144

IAS 36 waardevermindering

Kern

IAS 36 toetst boekwaarden aan realiseerbare waarden met specifieke regels voor activa en eenheden.

Toepassing

Pas de regels voor IAS 36 waardevermindering toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Boekwaarde € 50.000 en realiseerbare waarde € 42.000 geven € 8.000 verlies.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 145

IAS 37 voorzieningen

Kern

IAS 37 onderscheidt voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa.

Toepassing

Neem een voorziening op bij een bestaande verplichting door een gebeurtenis uit het verleden, waarschijnlijke uitstroom en betrouwbare schatting.

Voorbeeld

Waarschijnlijke uitstroom en betrouwbare schatting zijn niet hetzelfde als een zeker betaalmoment.

Controle

Welke drie voorwaarden zijn nodig om een voorziening op te nemen?

Mindmap 146

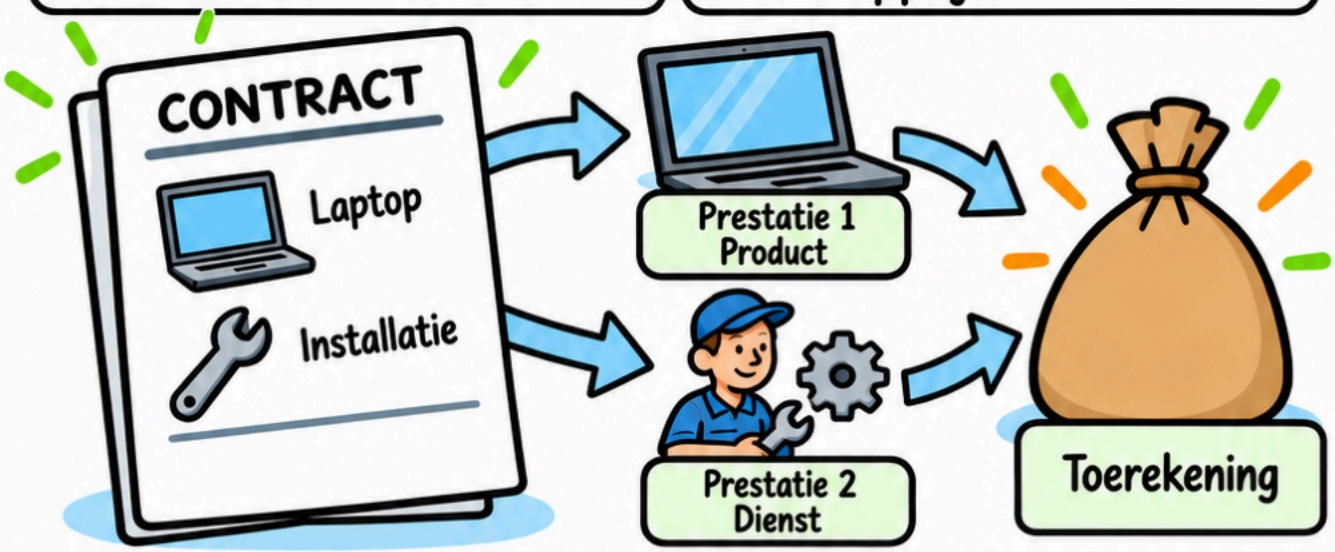
IFRS 15 omzet

Kern

IFRS 15 gebruikt contract, prestatieverplichtingen, transactieprijs, toerekening en levering van prestaties.

Toepassing

Verdeel de contractprijs over afzonderlijke prestaties op basis van relatieve zelfstandige verkoopprijzen.

Voorbeeld

Twee afzonderlijke prestaties vragen een onderbouwde toerekening van de contractprijs.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 147

IFRS 16 leases

Kern

Een lessee verwerkt doorgaans een gebruiksrecht en leaseverplichting; relevante uitzonderingen en voorwaarden gelden.

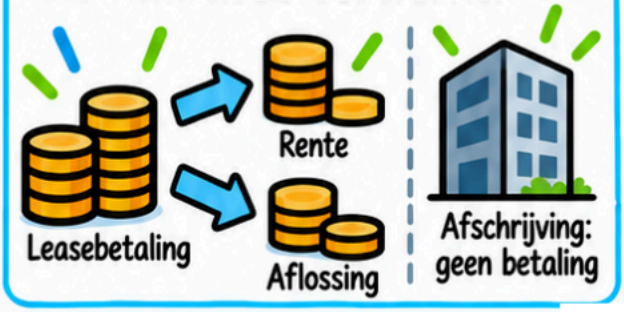
Toepassing

Splits de leasebetaling in rente en aflossing. Boek afschrijving van het gebruiksrecht afzonderlijk.

Voorbeeld

Een leasebetaling wordt niet automatisch volledig als huurkost verwerkt.

Controle

Welk deel verlaagt de leaseschuld? Is afschrijving een betaling?

Mindmap 148

IFRS 9 financiële instrumenten

Kern

Classificatie en waardering hangen onder meer af van bedrijfsmodel en contractuele kasstromen; kredietverliezen vragen afzonderlijke beoordeling.

Toepassing

Pas de regels voor IFRS 9 financiële instrumenten toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Een handelsvordering vraagt ook een beoordeling van verwachte kredietverliezen.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 149

IAS 12 winstbelastingen

Kern

IAS 12 behandelt actuele en uitgestelde winstbelastingen; tijdelijke verschillen verschillen van permanente verschillen.

Toepassing

Pas de regels voor IAS 12 winstbelastingen toe op het voorbeeld.

Voorbeeld

Boekwaarde € 10.000 en fiscale waarde € 8.000 kunnen een tijdelijk verschil van € 2.000 geven.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Mindmap 150

IFRS 10 consolidatie

Kern

Consolidatie wordt gebaseerd op zeggenschap, niet uitsluitend op een eenvoudig eigendomspercentage.

Toepassing

Beoordeel macht, variabele opbrengsten en invloed op die opbrengsten voordat je consolideert.

Voorbeeld

Beoordeel macht, variabele opbrengsten en de mogelijkheid om opbrengsten te beïnvloeden.

Controle

Leg het voorbeeld zonder te kijken uit. Welke bedragen of criteria bepalen de uitkomst?

Module 05

Kosten kostencalculatie en beslissingen

250+
boekhoudkundige mindmaps

30
visuele mindmaps

Module 05

Zo gebruik je deze module

Onderwerpen

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Kostenindeling
2. Kostencalculatie
3. Break even en besluitvorming

Zo werk je

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering. De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Extra studiestappen

1. Begrijp het begrip.
2. Pas het voorbeeld toe.
3. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.
4. Controleer je antwoord en herhaal bij fouten.
5. Ga pas verder als je het begrip in eigen woorden kunt uitleggen en het voorbeeld en de controlevraag zelfstandig kunt oplossen.

Mindmap 151

Directe materialen

Kern

Direct materiaal is rechtstreeks toerekenbaar aan een kostendrager.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

4 kg materiaal × € 5 = € 20 directe materiaalkosten per product.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 152

Arbeidskosten

Kern

Arbeidskosten omvatten relevante loon- en werkgeverskosten en worden passend toegerekend.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

2 uur × € 30 = € 60 directe arbeid per opdracht.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 153

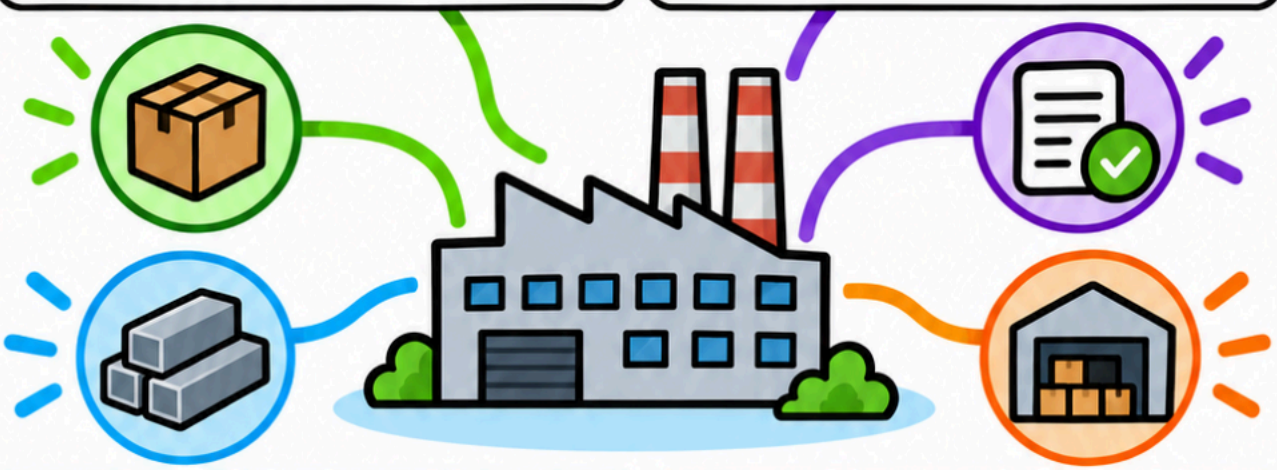
Directe en indirecte kosten

Kern

Directe kosten zijn rechtstreeks toerekenbaar; indirecte kosten vragen een passende verdeelsleutel.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Materiaal voor opdracht A is direct; gedeelde fabriekshuur is indirect.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 154

Vaste en variabele kosten

Kern

Vaste kosten blijven binnen een relevant bereik gelijk; variabele kosten veranderen met activiteit.

Toepassing

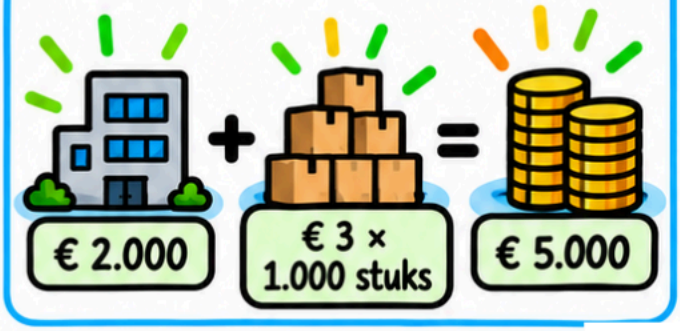
Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Vaste en variabele kosten

Voorbeeld

Vast € 2.000 + € 3 × 1.000 stuks = € 5.000 totale kosten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 155

Gemengde kosten

Kern

Gemengde kosten bevatten een vast en een variabel deel.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Abonnement € 50 + € 0,10 × 200 eenheden = € 70.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 156

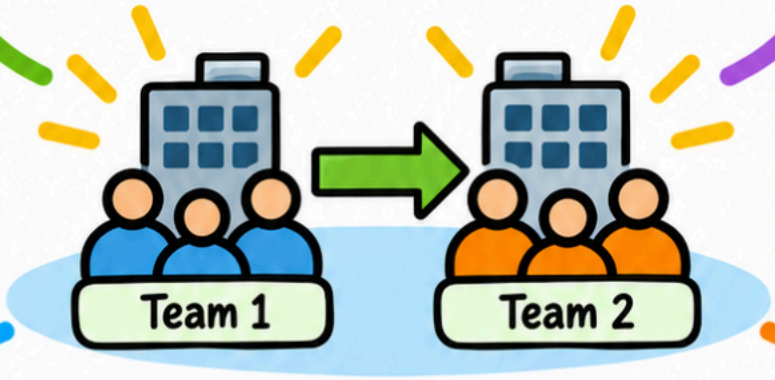
Trapsgewijs vaste kosten

Kern

Capaciteitsuitbreiding kan vaste kosten sprongsgewijs verhogen.

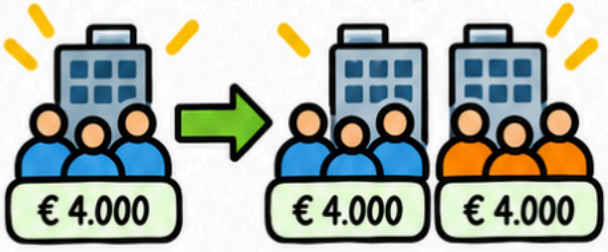
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Eén team kost € 4.000; boven de capaciteit is een tweede team nodig.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 157

Product en periodekosten

Kern

Productkosten worden aan producten toegerekend; periodekosten worden aan een periode toegerekend.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Verkoopkosten zijn niet automatisch onderdeel van de voorraadkostprijs.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 158

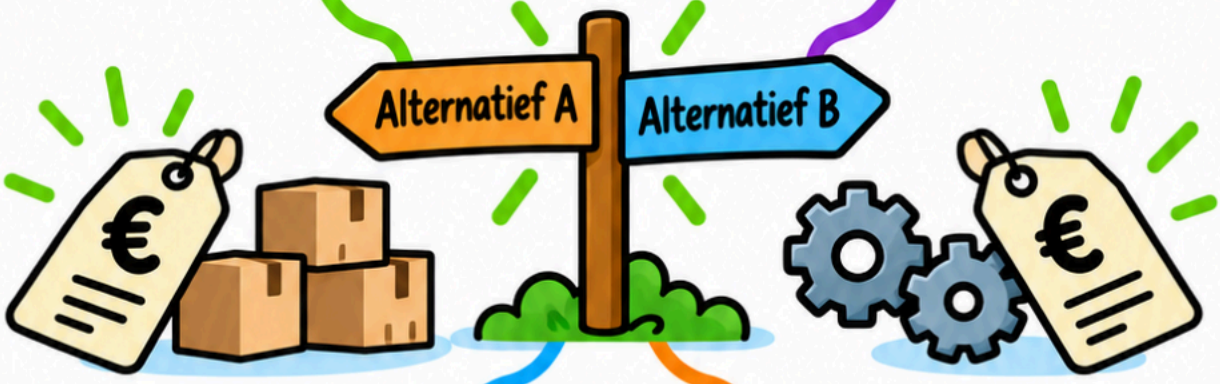
Relevante kosten

Kern

Beslissingen vragen toekomstige kosten die verschillen tussen alternatieven.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Een extra opdracht die € 300 extra materiaal vraagt, heeft € 300 relevante materiaalkosten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 159

Verzonken kosten

Kern

Reeds gemaakte onomkeerbare kosten veranderen niet door de huidige beslissing.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Een reeds betaalde studie van € 2.000 hoort niet als nieuwe kasuitgave in een alternatief.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 160

Opportuniteitskosten

Kern

Opportuniteitskosten zijn de opbrengst van het beste alternatief dat wordt opgegeven.

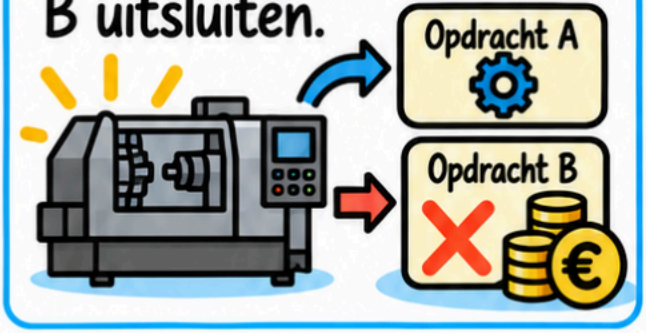
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Een machine inzetten voor A kan € 500 bijdrage van opdracht B uitsluiten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 161

Kostendrager

Kern

Een kostendrager is het product, de opdracht of dienst waarvoor kosten worden berekend.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Bereken kosten per reparatieopdracht in plaats van alle reparaties samen.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past

Mindmap 162

Kostenplaats

Kern

Een kostenplaats verzamelt kosten van een afdeling of functie voordat ze worden verdeeld.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Onderhoudskosten kunnen eerst op de onderhouds-afdeling worden verzameld.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 163

Opslagmethode

Kern

Indirecte kosten worden via een gekozen basis toegerekend; onderbouw de basis.

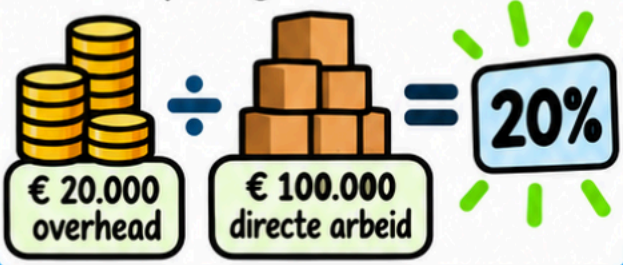
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 20.000 overhead/ € 100.000 directe arbeid = 20% opslag.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 164

Machine-uurtarief

Kern

Een tarief per machine-uur verdeelt passende machinekosten over de gekozen capaciteit.

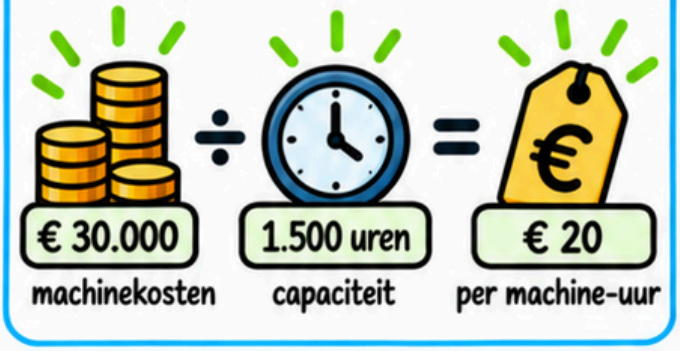
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 30.000/1.500 uren = € 20 per machine-uur.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 165

Kostencalculatie per opdracht

Kern

Opdrachtcalculatie verzamelt directe kosten en toegewezen overhead per opdracht.

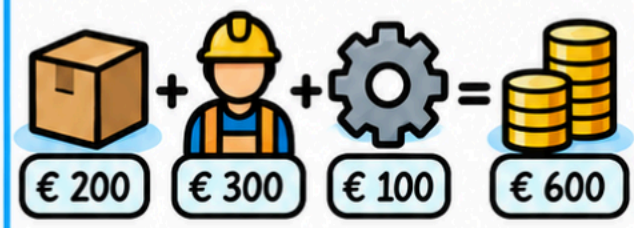
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Materiaal € 200 + arbeid € 300 + overhead € 100 = € 600.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 166

Proceskostencalculatie

Kern

Procescalculatie verdeelt kosten over homogene productie, rekening houdend met onderhanden werk.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 10.000 kosten/2.000 volledig voltooide eenheden = € 5 per eenheid in dit eenvoudige geval.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 167

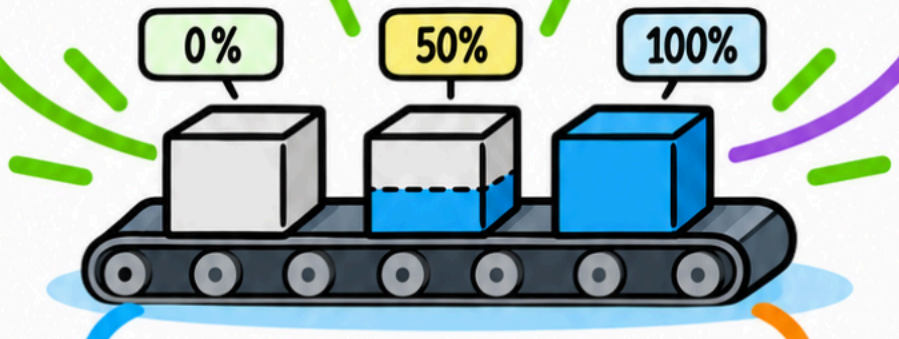
Equivalente eenheden

Kern

Equivalente eenheden vertalen gedeeltelijke voltooiing naar volledig voltooide eenheden per kostensoort.

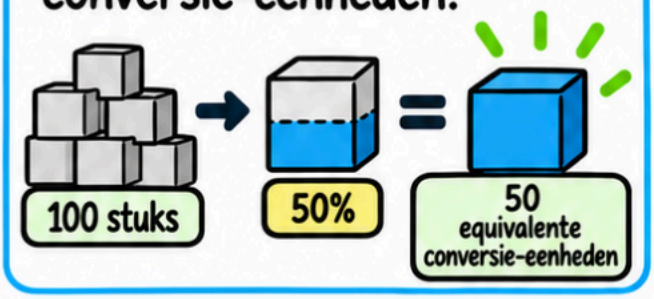
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

100 stuks die 50% gereed zijn voor conversie = 50 equivalente conversie-eenheden.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 168

Activity based costing

Kern

ABC verdeelt overhead via activiteiten en geschikte kostendrijvers.

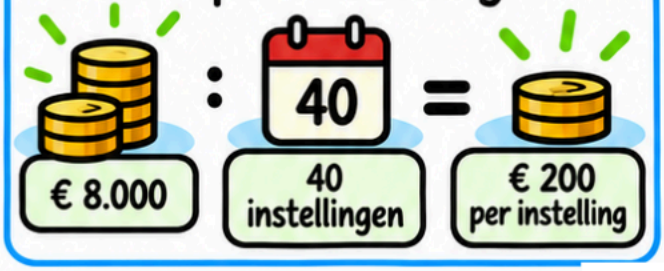
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 8.000 instelkosten/ 40 instellingen = € 200 per instelling.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 169

Integrale kostprijs

Kern

De integrale kostprijs omvat de relevante vaste en variabele productiekosten.

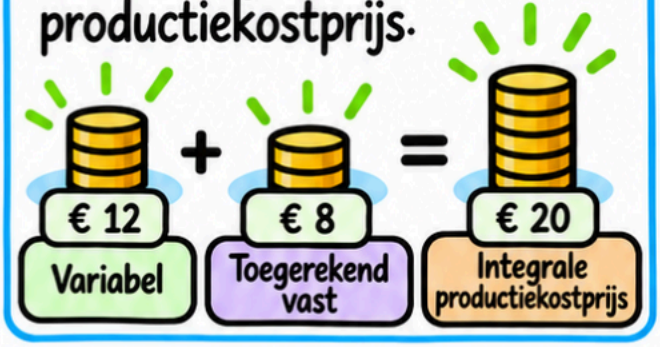
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Variabel € 12 + toegerekend vast € 8 = € 20 integrale productiekostprijs.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 170

Variabele kostprijs

Kern

Variabele calculatie rekent variabele productiekosten toe; vaste productiekosten worden als periodekosten behandeld.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Verkoopprijs € 30 – variabele kosten € 12 = bijdrage € 18 per stuk.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 171

Dekkingsbijdrage

Kern

Dekkingsbijdrage is omzet minus variabele kosten en dekt vaste kosten en resultaat.

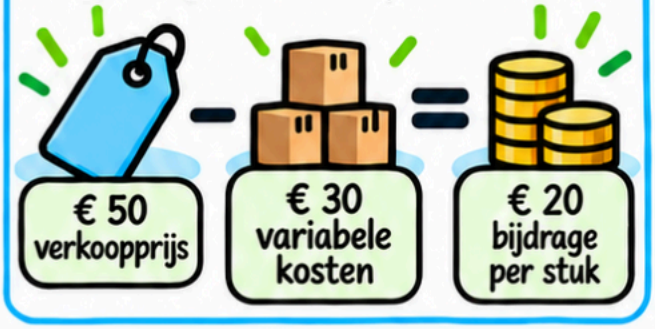
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Verkoopprijs € 50 – variabele kosten € 30 = bijdrage € 20 per stuk.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 172

Break even afzet

Kern

Break-evenafzet = vaste kosten/dekkings-bijdrage per eenheid, binnen de aannames van het model.

Toepassing

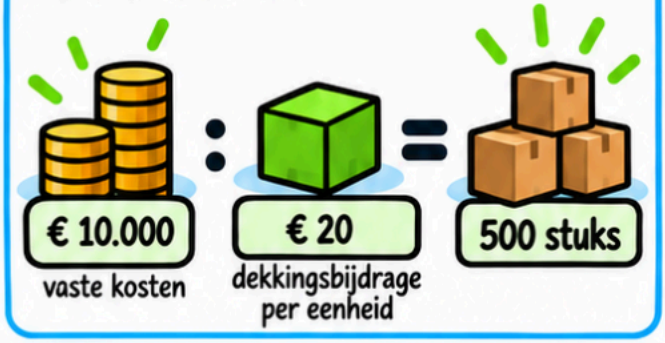
Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Break-evenafzet

Voorbeeld

€ 10.000/€ 20 = 500 stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 173

Break even omzet

Kern

Break-evenomzet = vaste kosten/ dekkingsbijdragepercentage.

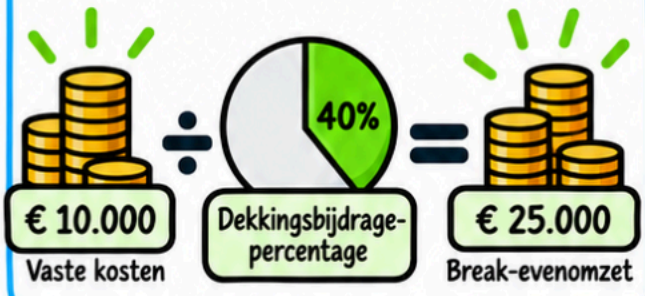
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

€ 10.000/40% = € 25.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 174

Doelwinst

Kern

Voeg de gewenste winst toe aan vaste kosten om de benodigde afzet te berekenen.

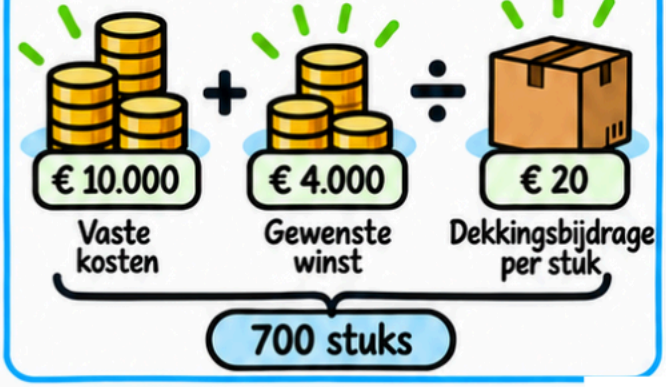
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

(€ 10.000 + € 4.000)/ € 20 = 700 stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 175

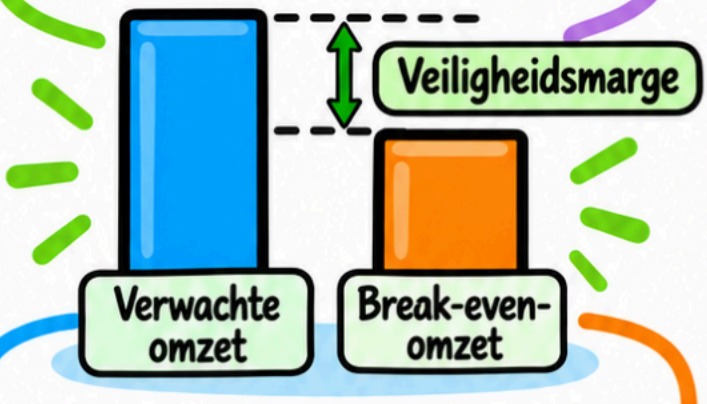
Veiligheidsmarge

Kern

De veiligheidsmarge is de afstand tussen verwachte omzet en break-evenomzet.

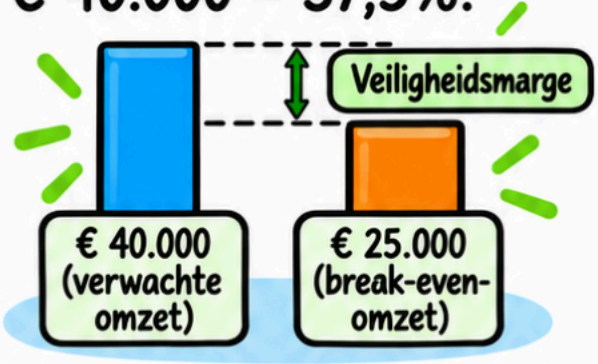
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

(€ 40.000 – € 25.000)/ € 40.000 = 37,5%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 176

Winstmarge en opslag

Kern

Marge gebruikt de verkoopprijs als basis; opslag gebruikt de kostprijs.

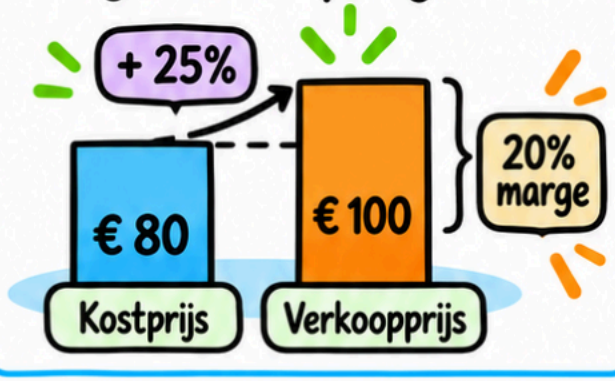
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Kostprijs € 80, verkoop € 100: marge 20%; opslag 25%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 177

Prijsbeslissing

Kern

Beoordeel kostendekking, capaciteit, markt en risico; een berekende prijs garandeert geen verkoop.

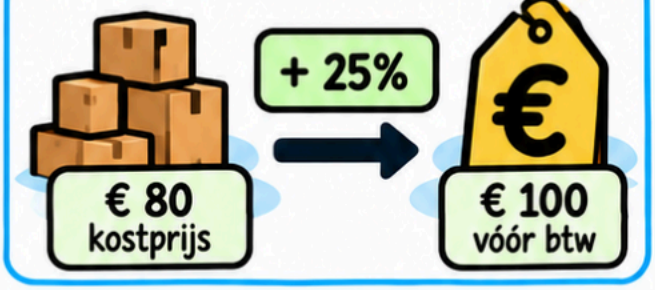
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Kostprijs € 80 met 25% opslag geeft € 100, vóór btw.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 178

Make or buy

Kern

Vergelijk relevante interne kosten met externe inkoop en kwalitatieve gevolgen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Intern extra € 7 per stuk versus extern € 9 kan intern aantrekkelijk zijn bij vrije capaciteit.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 179

Beperkende factor

Kern

Bij een knelpunt kan de bijdrage per eenheid van de schaarse factor richting geven.

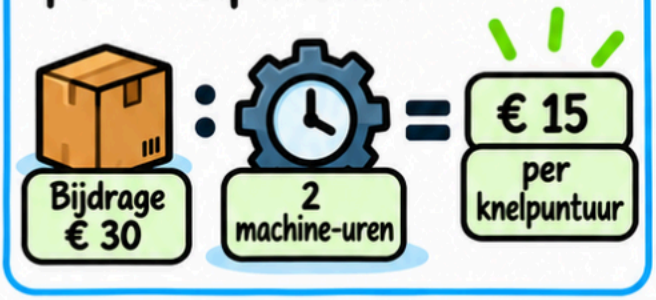
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Bijdrage € 30/2 machine-uren = € 15 per knelpuntuur.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 180

Gevoeligheidsanalyse

Kern

Varieer prijs, volume en kosten om kwetsbaarheid van het resultaat te beoordelen.

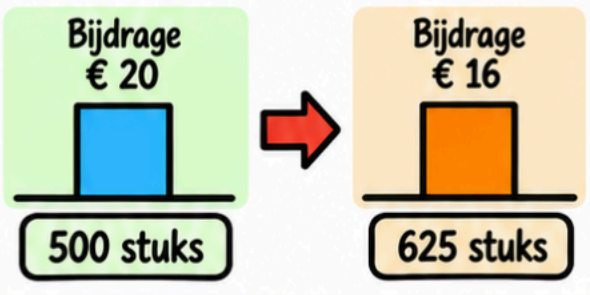
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Bijdrage daalt van € 20 naar € 16: break-even bij € 10.000 vast stijgt van 500 naar 625 stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Module 06

Budgettering en financiële analyse

250+
boekhoudkundige mindmaps

30
visuele mindmaps

Module 06

Zo gebruik je deze module

Onderwerpen

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Budgetten en afwijkingen
2. Financiële kengetallen
3. Analyse en planning

Zo werk je

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering. De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Extra studiestappen

1. Begrijp het begrip.
2. Pas het voorbeeld toe.
3. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.
4. Controleer je antwoord en herhaal bij fouten.
5. Ga pas verder als je het begrip in eigen woorden en het voorbeeld kunt uitleggen en de controlevraag zelfstandig kunt oplossen.

Mindmap 181

Verkoopbudget

Kern

Het verkoopbudget verbindt verwachte afzet met verwachte prijs.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Voorbeeld

1.200 stuks × € 50 = € 60.000 omzetbudget.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 182

Productiebudget

Kern

Productie = verwachte verkoop + gewenste eindvoorraad − beginvoorraad.

Toepassing

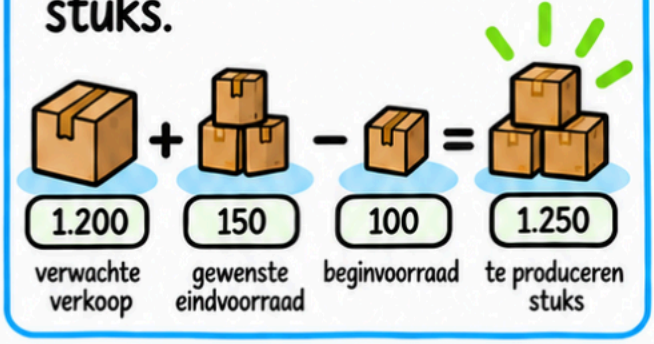
Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Productiebudget

Voorbeeld

1.200 + 150 − 100 = 1.250 te produceren stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 183

Inkoopbudget

Kern

Benodigde inkoop volgt uit verbruik en gewenste voorraadverandering.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Inkoopbudget

Voorbeeld

2.500 kg verbruik + 300 kg eindvoorraad − 200 kg beginvoorraad = 2.600 kg.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 184

Personeelsbudget

Kern

Begroot benodigde uren en relevante kostprijs per uur.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Voorbeeld

500 uur × € 30 = € 15.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 185

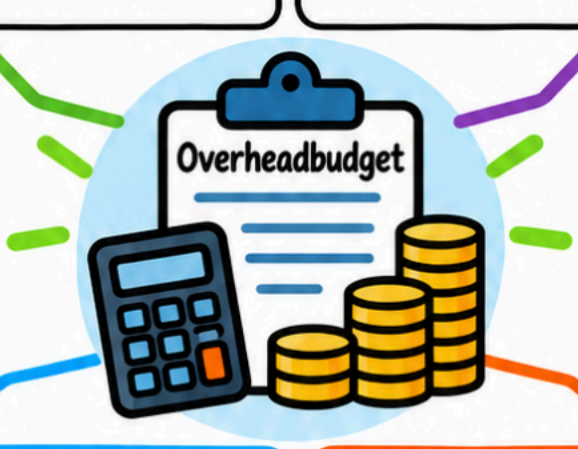
Overheadbudget

Kern

Scheid vaste en variabele overhead en koppel variabel aan activiteit.

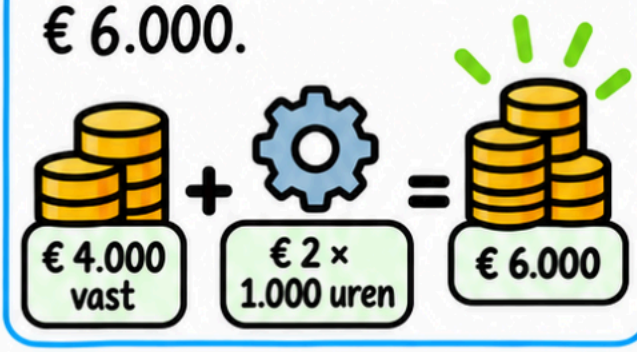
Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Voorbeeld

€ 4.000 vast + € 2 × 1.000 uren = € 6.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 186

Investeringsbudget

Kern

Een investeringsbudget toont geplande activa-aankopen en timing van betalingen.

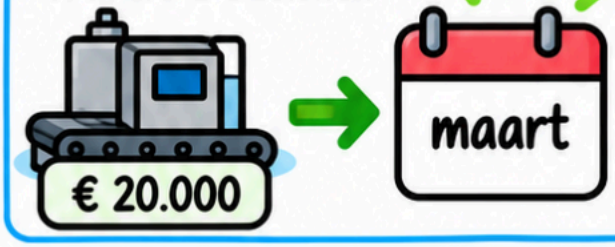
Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Voorbeeld

Machine € 20.000 in maart betekent een maartbetaling als direct wordt betaald.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 187

Liquiditeitsbudget

Kern

Het liquiditeitsbudget verwerkt ontvangsten en betalingen volgens hun verwachte tijdstip.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Voorbeeld

Begin € 5.000 + ontvangst € 8.000 – betaling € 10.000 = eind € 3.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 188

Flexibel budget

Kern

Een flexibel budget past variabele kosten aan de werkelijke activiteit aan.

Toepassing

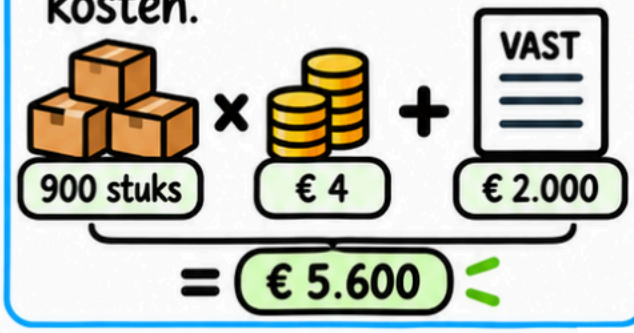
Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Flexibel budget

Voorbeeld

900 stuks × € 4 + € 2.000 vast = € 5.600 toegestane kosten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 189

Prijsafwijking materiaal

Kern

Prijsafwijking = werkelijke hoeveelheid × (werkelijke prijs − standaardprijs); positieve kostenafwijking is hier ongunstig.

Toepassing

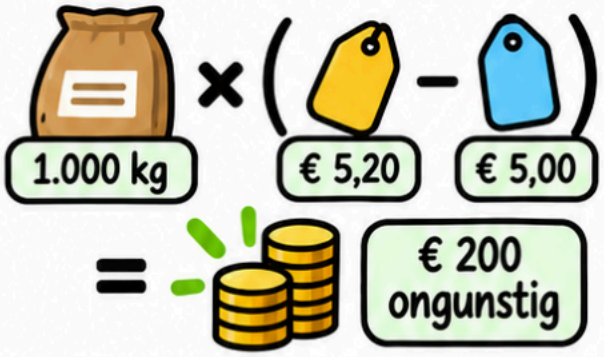
Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

Prijsafwijking materiaal

Voorbeeld

1.000 kg × (€ 5,20 − € 5,00) = € 200 ongunstig.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 190

Hoeveelheidsafwijking materiaal

Kern

Hoeveelheidsafwijking = standaardprijs x (werkelijke hoeveelheid – toegestane standaardhoeveelheid).

Toepassing

Gebruik dit begrip bij budgetten en afwijkingen.

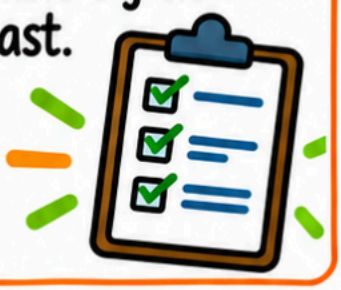
Voorbeeld

€ 5 x (1.050 – 1.000 kg) = € 250 ongunstig.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 191

Current ratio

Kern

Current ratio = vlottende activa/ kortlopende verplichtingen; samenstelling en timing blijven belangrijk.

Toepassing

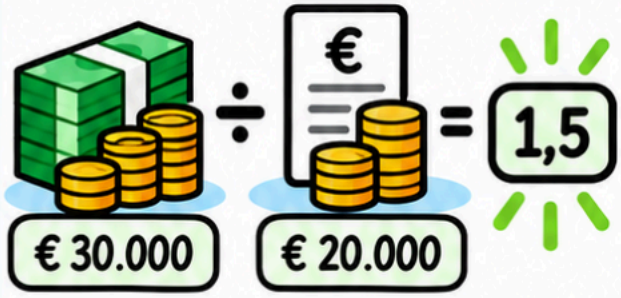
Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Current ratio

Voorbeeld

€ 30.000 / € 20.000 = 1,5.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 192

Quick ratio

Kern

Definieer quick ratio hier als (vlottende activa – voorraad)/kortlopende verplichtingen.

Toepassing

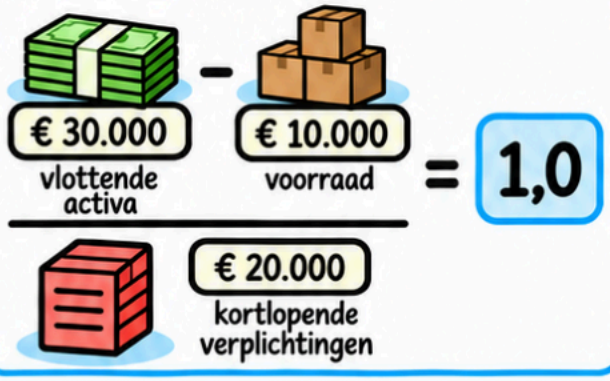
Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Quick ratio

Voorbeeld

(€ 30.000 – € 10.000) / € 20.000 = 1,0.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 193

Werkkapitaal

Kern

Netto werkkapitaal = vlottende activa – kortlopende verplichtingen.

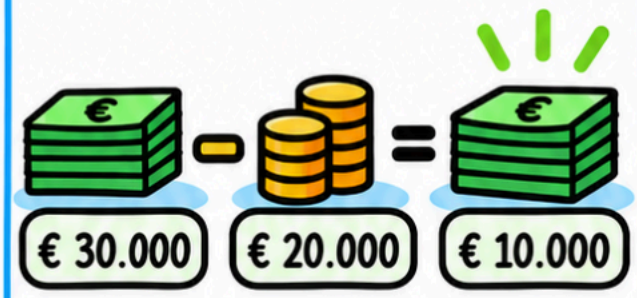
Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Voorbeeld

€ 30.000 – € 20.000 = € 10.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 194

Solvabiliteit

Kern

Definieer solvabiliteit hier als eigen vermogen/totaal vermogen × 100%.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Voorbeeld

€ 40.000/€ 100.000 × 100% = 40%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 195

Schuldgraad

Kern

Definieer schuldgraad hier als verplichtingen/ totaal vermogen × 100%.

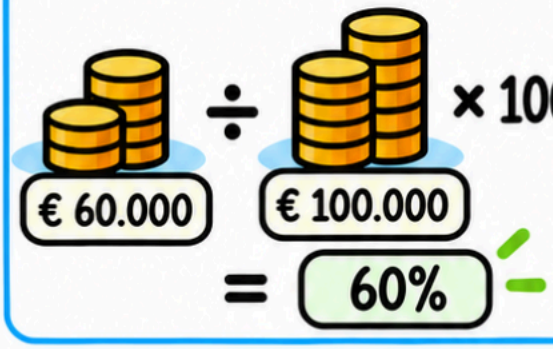
Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Voorbeeld

€ 60.000/€ 100.000 × 100% = 60%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 196

Rendement eigen vermogen

Kern

ROE = nettoresultaat/ gemiddeld eigen vermogen × 100%; vermeld de gebruikte definitie.

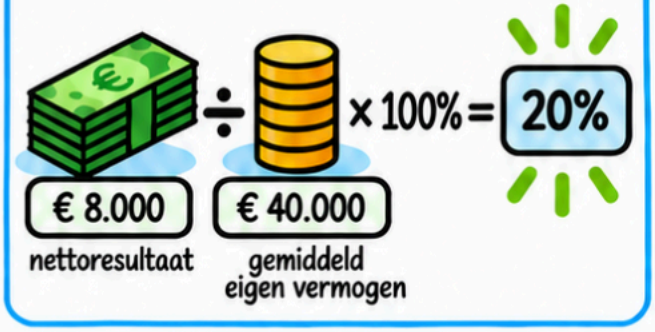
Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Voorbeeld

€ 8.000/€ 40.000 × 100% = 20%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 197

Rendement totaal vermogen

Kern

Gebruik hier EBIT/gemiddeld totaal vermogen × 100% als expliciete studiemaatstaf.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Rendement totaal vermogen

Voorbeeld

€ 12.000/€ 100.000 × 100% = 12%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 198

Nettowinstmarge

Kern

Nettowinstmarge = nettoresultaat/omzet × 100%.

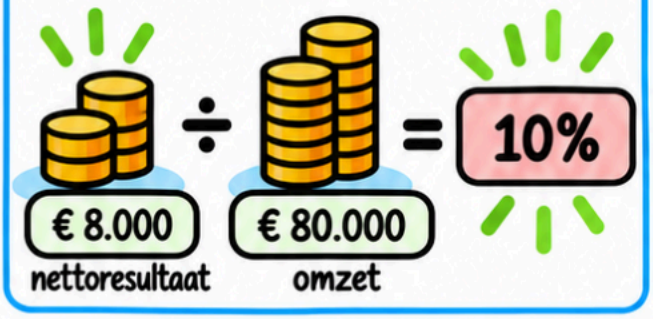
Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Voorbeeld

€ 8.000/€ 80.000 × 100% = 10%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 199

Rentedekking

Kern

Rentedekking = EBIT/rentelasten; uitzonderlijke posten en definities vragen aandacht.

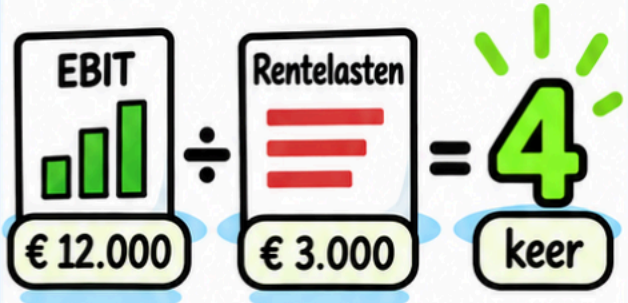
Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Voorbeeld

€ 12.000/€ 3.000 = 4 keer.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 200

Omloopsnelheid voorraad

Kern

Omloopsnelheid = kostprijs omzet/ gemiddelde voorraad.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij financiële kengetallen.

Omloopsnelheid voorraad

Voorbeeld

€ 60.000/€ 10.000 = 6 keer per jaar.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 201

Debiteurendagen

Kern

Gebruik gemiddelde handelsdebiteuren/ verkopen op rekening × 365 met een consistente btw-basis.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

€ 10.000/€ 100.000 × 365 = 36,5 dagen.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 202

Crediteurendagen

Kern

Gebruik gemiddelde handelscrediteuren/ inkopen op rekening × 365 met een consistente btw-basis.

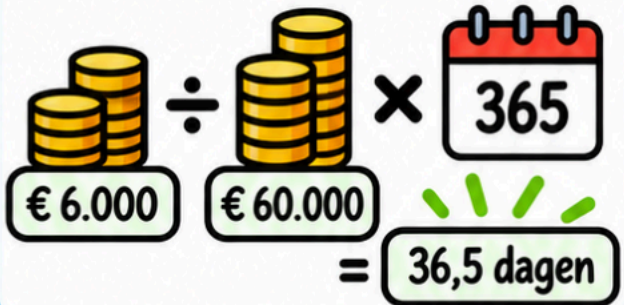
Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

€ 6.000/€ 60.000 × 365 = 36,5 dagen.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 203

Voorraaddagen

Kern

Voorraaddagen = gemiddelde voorraad/ kostprijs omzet × 365.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorraaddagen

Voorbeeld

€ 10.000/€ 60.000 × 365 = 60,8 dagen.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 204

Kasconversiecyclus

Kern

Kasconversiecyclus = voorraaddagen + debiteurendagen – crediteurendagen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

60 + 40 – 30 = 70 dagen.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 205

Horizontale analyse

Kern

Vergelijk dezelfde post tussen perioden en bereken absolute en procentuele verandering.

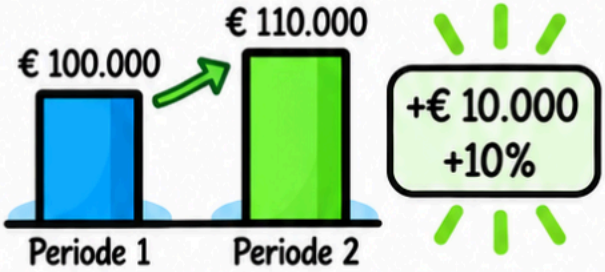
Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

Omzet € 100.000 naar € 110.000: +€ 10.000 en +10%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 206

Verticale analyse

Kern

Druk posten uit als aandeel van een expliciete basis zoals omzet of totaal activa.

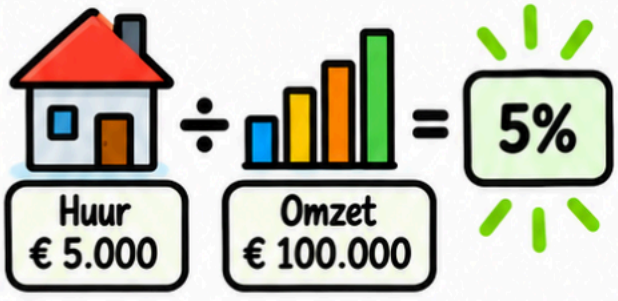
Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

Huur € 5.000/omzet € 100.000 = 5%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 207

Trendindex

Kern

Een trendindex vergelijkt elk jaar met een gekozen basisjaar van 100.

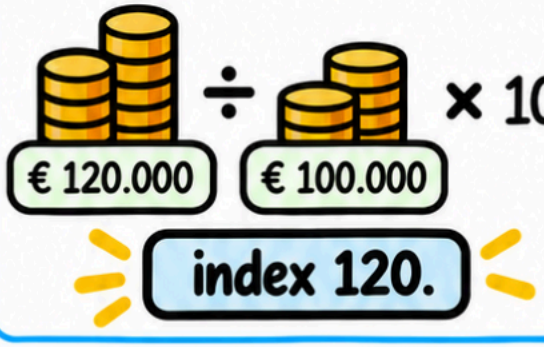
Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

€ 120.000/€ 100.000 × 100 = index 120.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 208

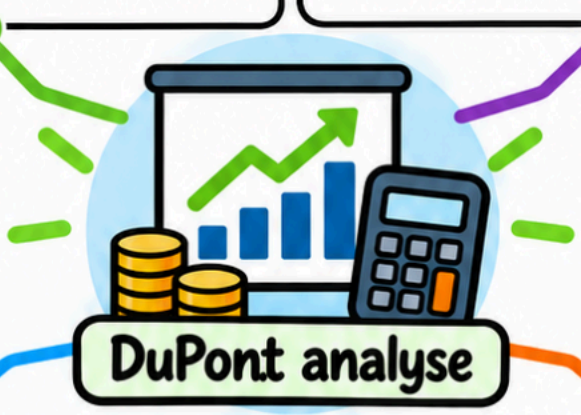
DuPont analyse

Kern

Een eenvoudige DuPont-benadering koppelt marge, activaomloop en vermogenshefboom; gebruik consistente gemiddelden.

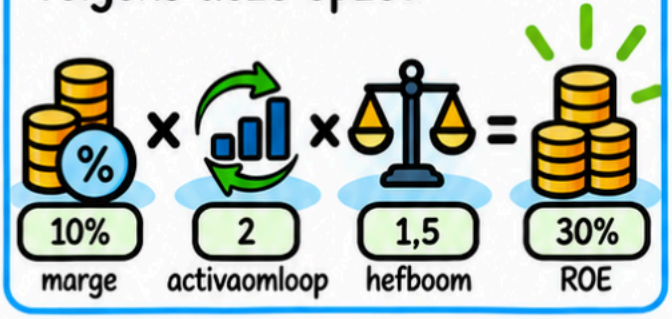
Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Voorbeeld

10% marge × 2 activaomloop × 1,5 hefboom = 30% ROE volgens deze opzet.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 209

Benchmarking

Kern

Vergelijk met passende ondernemingen en houd rekening met sector, grondslagen en seizoenen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Benchmarking

Voorbeeld

Een supermarkt en een adviesbureau hebben verschillende voorraad- en margestructuren.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 210

Signalen en conclusies

Kern

Combineer meerdere cijfers met context; één ratio is geen volledige diagnose.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij analyse en planning.

Signalen en conclusies

Voorbeeld

Een hogere current ratio door onverkoopbare voorraad is niet automatisch verbetering.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Module 07

Belastingen en fiscale aansluitingen

250+
boekhoudkundige mindmaps

30
visuele mindmaps

Module 07

Zo gebruik je deze module

Onderwerpen

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Btw basis en boekingen

2. Btw controle en bijzondere situaties

3. Winstbelasting en fiscaal onderscheid

Zo werk je

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering. De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Extra studiestappen

1. Begrijp het begrip.
2. Pas het voorbeeld toe.
3. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.
4. Controleer je antwoord en herhaal bij fouten.
5. Ga pas verder als je het begrip in eigen woorden en het voorbeeld kunt uitleggen en de controlevraag zelfstandig kunt oplossen.

Mindmap 211

Btw en omzet

Kern

Btw die voor de overheid wordt geïnd is bij een gewone belaste verkoop geen omzet.

Toepassing

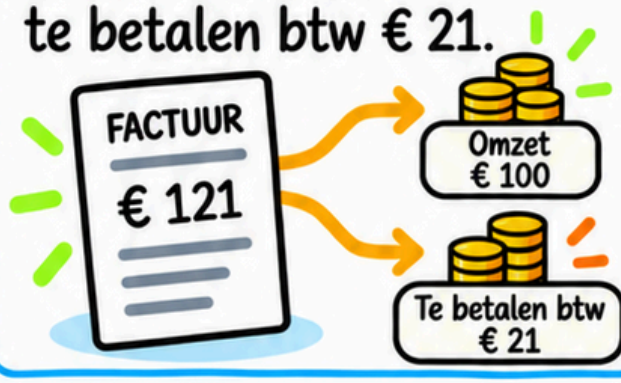
Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Btw en omzet

Voorbeeld

Factuur € 121 bij 21%: omzet € 100 en te betalen btw € 21.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 212

Btw-tarieven in Nederland

Kern

Nederland kent onder meer 21%, 9% en 0%; tarief en btw-vrijstelling hangen af van de prestatie en voorwaarden.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

Dit materiaal gebruikt 21% alleen als expliciete oefenaanname voor gewone binnenlandse belaste transacties.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 213

Btw exclusief berekenen

Kern

Btw = nettobedrag × tarief; brutobedrag = nettobedrag + btw.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Btw exclusief berekenen

Voorbeeld

€ 200 × 21% = € 42; bruto € 242.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 214

Btw inclusief berekenen

Kern

Bij 21% is btw in een brutobedrag gelijk aan bruto × 21/121.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

€ 242 × 21/121 = € 42; netto € 200.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 215

Voorbelasting

Kern

Aftrek van voorbelasting vereist dat aan de toepasselijke voorwaarden is voldaan; niet iedere inkoop geeft aftrek.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbelasting

Voorbeeld

Onder de oefenaanname van volledige aftrek: netto inkoop € 100 en voorbelasting € 21.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 216

Btw op verkoop

Kern

Registreer netto omzet, btw en totaal te ontvangen bedrag afzonderlijk.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

Debet Debiteuren € 605;
credit Omzet € 500;
credit Te betalen btw € 105.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 217

Btw op inkoop

Kern

Registreer kosten of activa, aftrekbare btw en totaal te betalen bedrag afzonderlijk.

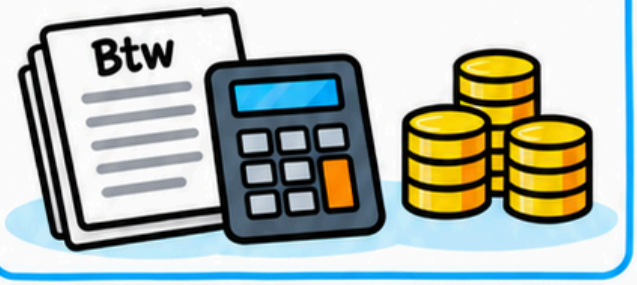
Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

Debet Kosten € 300 en Te vorderen btw € 63; credit Crediteuren € 363.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 218

Btw-saldo

Kern

Verschuldigde btw minus aftrekbare voorbelasting vormt een eenvoudig aangiftesaldo; andere correcties kunnen gelden.

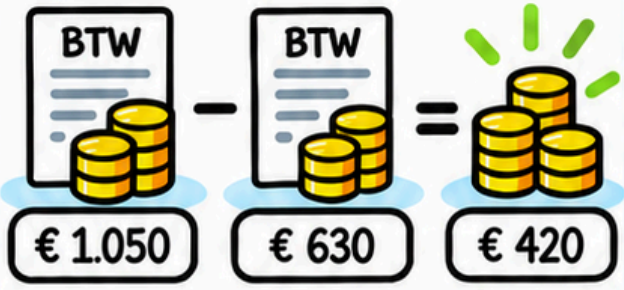
Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

€ 1.050 − € 630 = € 420 te betalen.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 219

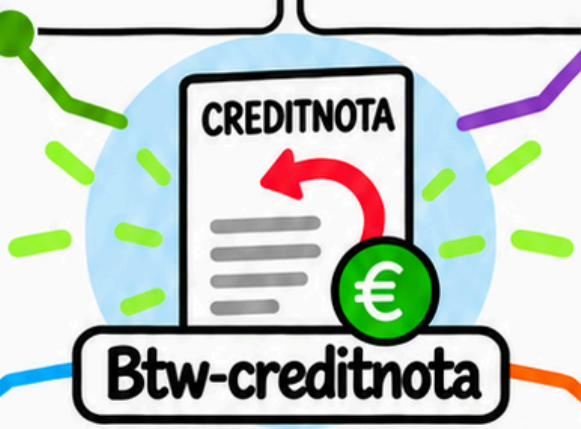
Btw-creditnota

Kern

Een geldige creditnota corrigeert de oorspronkelijke grondslag en de daarbij horende btw.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

Netto retour € 100 bij 21% verlaagt btw met € 21.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 220

Niet aftrekbare btw

Kern

Niet-aftrekbare btw wordt passend in kosten of de kostprijs van een actief verwerkt.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de basis van btw en boekingen.

Voorbeeld

€ 100 netto + € 21 niet-aftrekbare btw = € 121 kostprijs in dit eenvoudige geval.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 221

Nultarief en vrijstelling

Kern

Nultarief en vrijstelling zijn verschillend; het recht op voorbelasting kan anders uitwerken.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Voorbeeld

0% betekent niet automatisch dat een transactie vrijgesteld is.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 222

Btw verlegd

Kern

Bij verlegging verschuift de btw-heffing naar de afnemer wanneer de toepasselijke voorwaarden zijn vervuld.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Voorbeeld

Controleer de prestatie, tegenpartij en factuurvermelding voordat verlegging wordt gebruikt.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 223

Intracommunautaire levering

Kern

Een levering binnen de EU vraagt toetsing van voorwaarden en bewijs; het nultarief is niet automatisch.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Intracommunautaire levering

Voorbeeld

Bewaar relevante klantgegevens en vervoerbewijs en controleer de aangifteverplichtingen.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 224

Intracommunautaire verwerving

Kern

Een EU-verwerving kan in Nederland btw en, bij vervulde voorwaarden, voorbelasting veroorzaken.

Toepassing

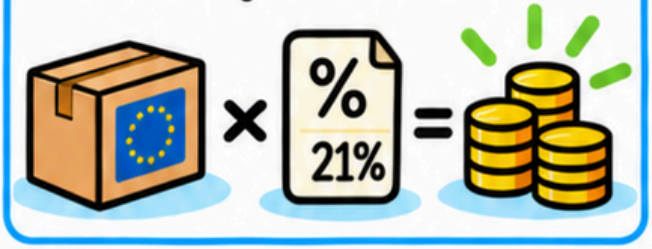
Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Intracommunautaire verwerving

Voorbeeld

Oefenbedrag € 1.000 × 21% = € 210; aftrek wordt afzonderlijk beoordeeld.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 225

Invoer en uitvoer

Kern

Invoer en uitvoer hebben eigen btw- en bewijsregels; douane-documenten kunnen nodig zijn.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Invoer en uitvoer

Voorbeeld

Een buitenlandse factuur zonder btw bewijst op zichzelf geen Nederlandse btw-vrijstelling.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 226

Factuurgegevens

Kern

Controleer de wettelijk vereiste gegevens voor de relevante factuursoort, waaronder partijen, datum en bedragen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Voorbeeld

Een factuurnummer en prestatieomschrijving helpen een boeking traceerbaar te maken.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 227

Aansluiting van de aangifte

Kern

Stem de aangifte af met omzet, btw-rekeningen en onderliggende transacties.

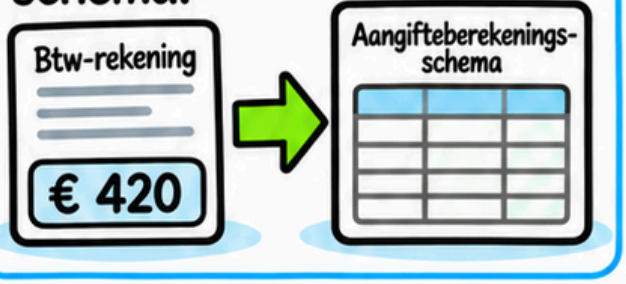
Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Voorbeeld

Btw-rekening € 420 moet worden verklaard door het aangifteberekenings-schema.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 228

Correctie van btw

Kern

Onderzoek een fout en volg de actuele correctieprocedure; bedragen en termijnen worden niet zonder bron verondersteld.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Voorbeeld

Een fout in een oud tijdvak vraagt een andere beoordeling dan een nog niet ingediende aangifte.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 229

Btw en privégebruik

Kern

Privégebruik kan een btw-correctie vereisen; bepaal de toepasselijke regels en feiten.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Btw en privégebruik

Voorbeeld

Een zakelijk aangeschaft actief dat deels privé wordt gebruikt vraagt afzonderlijke toetsing.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 230

Btw-controledossier

Kern

Bewaar de berekening, aansluitingen, facturen en bewijsstukken die de aangifte onderbouwen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij de controle van btw en bij bijzondere situaties.

Voorbeeld

Een overzicht koppelt elke btw-code aan het gekozen tarief en relevante transacties.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 231

Commerciële en fiscale winst

Kern

Commerciële winst en fiscale winst kunnen verschillen door waarderings- en aftrekregels.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Commerciële en fiscale winst

Voorbeeld

Commerciële winst € 20.000 + fictieve niet-aftrekbare kost € 1.000 = fiscale basis € 21.000 vóór andere correcties.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 232

Permanente verschillen

Kern

Een permanent verschil draait later niet terug en creëert daarom op zichzelf geen uitgestelde belasting.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Voorbeeld

Een blijvend niet-aftrekbare kost beïnvloedt de aansluiting tussen commerciële en fiscale winst.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 233

Tijdelijke verschillen

Kern

Een tijdelijk verschil tussen boekwaarde en fiscale basis kan tot uitgestelde belasting leiden.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Tijdelijke verschillen

Voorbeeld

Boekwaarde € 10.000 – fiscale basis € 8.000 = tijdelijk verschil € 2.000.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 234

Actuele winstbelasting

Kern

Actuele belasting volgt de belastbare winst en toepasselijke wetgeving van de relevante jurisdictie en periode.

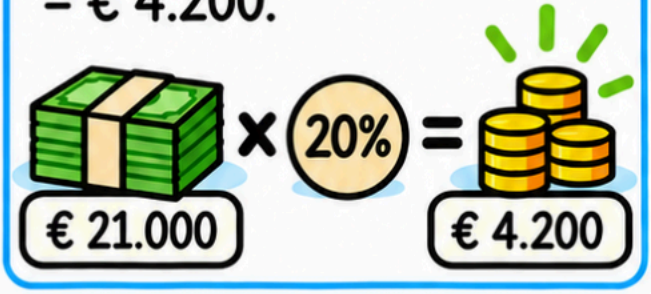
Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Voorbeeld

Bij een expliciet fictief tarief 20%: € 21.000 × 20% = € 4.200.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 235

Uitgestelde belastingverplichting

Kern

Onder IAS 12 kan een belastbaar tijdelijk verschil een uitgestelde belastingverplichting geven, met uitzonderingen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

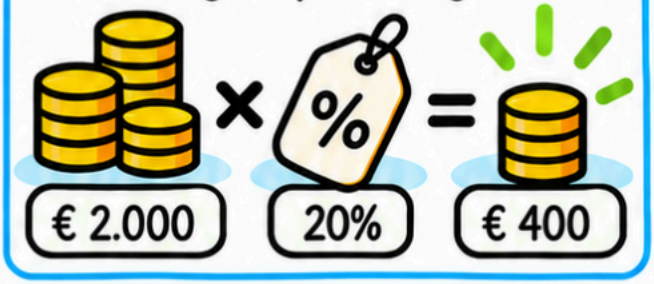

Uitgestelde belastingverplichting

Voorbeeld

Fictief: € 2.000 × 20% = € 400 uitgestelde belastingverplichting.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 236

Uitgestelde belastingvordering

Kern

Een aftrekbaar tijdelijk verschil vraagt beoordeling van opnamecriteria, waaronder voldoende verwachte belastbare winst.

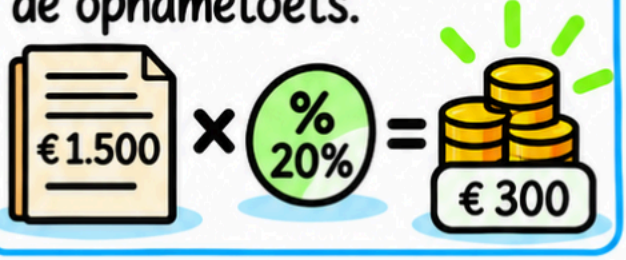
Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Voorbeeld

Fictief: € 1.500 × 20% = € 300 potentiële belastingvordering vóór de opnametoets.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 237

Belastinglast en betaling

Kern

Belastinglast in de resultatenrekening en betaling in de bank kunnen in verschillende perioden vallen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Voorbeeld

Last € 4.200 en voorschot € 3.000 geven € 1.200 resterende actuele schuld in dit vereenvoudigde geval.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 238

Fiscale afschrijving

Kern

Fiscale afschrijving volgt de toepasselijke wetgeving en is niet automatisch gelijk aan commerciële afschrijving.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Voorbeeld

Commercieel € 2.000 en fiscaal € 2.500 geven een periodeverschil van € 500.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 239

Belastingaansluiting

Kern

Een aansluiting verklaart verschillen tussen resultaat, fiscale basis, belastinglast en betaalde bedragen.

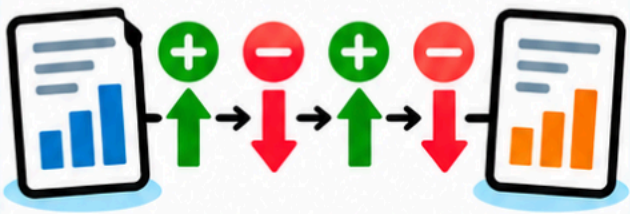
Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Voorbeeld

Begin met resultaat vóór belasting en specificeer iedere correctie afzonderlijk.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Mindmap 240

Jurisdictie en actualiteit

Kern

Belastingregels verschillen per land en jaar; leg land, periode, bron en oefenaannames vast.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij winstbelasting en fiscaal onderscheid.

Jurisdictie en actualiteit

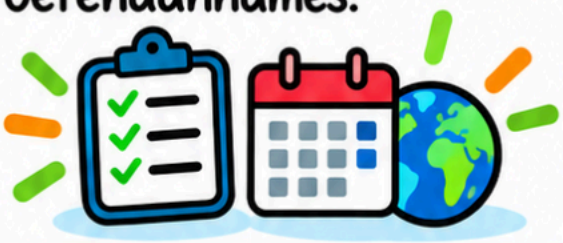
Voorbeeld

Nederlandse btw-voorbeelden gelden niet automatisch voor België of een andere periode.

Controle

Controleer de Nederlandse context, de periode en de oefenaannames.

Module 08

Audit en interne controle

250+
boekhoudkundige mindmaps

20
visuele mindmaps

Module 08

Zo gebruik je deze module

Onderwerpen

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Audit en controlebewijs

2. Interne beheersing en fouten

Zo werk je

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering. De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Extra studiestappen

1. Begrijp het begrip.
2. Pas het voorbeeld toe.
3. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.
4. Controleer je antwoord en herhaal bij fouten.
5. Ga pas verder als je het begrip in eigen woorden en het voorbeeld kunt uitleggen en de controlevraag zelfstandig kunt oplossen.

Mindmap 241

Doel van een audit

Kern

Een jaarrekeningcontrole richt zich op redelijke zekerheid over materiële afwijkingen, geen absolute foutloosheid.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Voorbeeld

Een goedkeurende verklaring betekent niet dat iedere transactie afzonderlijk is gecontroleerd.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 242

Controlebeweringen

Kern

Bestaan, volledigheid, waardering en andere beweringen geven richting aan controlewerk.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Voorbeeld

Voorraad tellen helpt bestaan toetsen; zoeken naar ontbrekende facturen helpt volledigheid toetsen.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 243

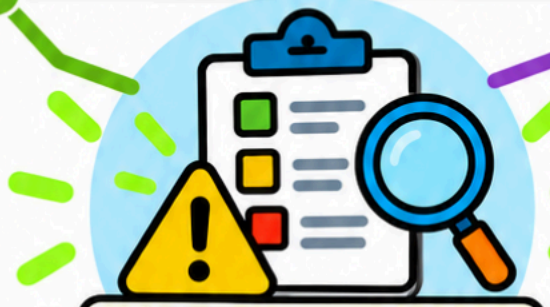
Risicobeoordeling

Kern

Beoordeel waar materiële afwijkingen kunnen ontstaan en stem de werkzaamheden daarop af.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Voorbeeld

Complexe omzetcontracten kunnen meer aandacht vragen dan eenvoudige kasbetalingen.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 244

Auditmaterialiteit

Kern

Materialiteit vraagt professioneel oordeel en is geen universeel vast percentage.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Voorbeeld

Een oefendrempel van € 5.000 is uitsluitend een didactische aanname, geen verplichte norm.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 245

Controlebewijs

Kern

Controlebewijs moet voldoende en geschikt zijn; herkomst en betrouwbaarheid tellen mee.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Controlebewijs

Voorbeeld

Een onafhankelijke bankbevestiging kan sterker bewijs geven dan een intern overzicht alleen.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 246

Steekproeven

Kern

Een steekproef vraagt een passende populatie, selectie en evaluatie; zij verwijdert onzekerheid niet volledig.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Voorbeeld

Selecteer posten uit de relevante periode en onderzoek ook afwijkingen buiten de steekproef waar nodig.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 247

Detailcontroles

Kern

Detailcontroles onderzoeken individuele transacties of saldi met passende bewijsstukken.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Detailcontroles

Voorbeeld

Koppel een verkoopboeking aan contract, levering, factuur en ontvangst waar relevant.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 248

Cijferanalyse bij controle

Kern

Vergelijk verwachtingen met cijfers en onderzoek onverwachte afwijkingen.

Toepassing

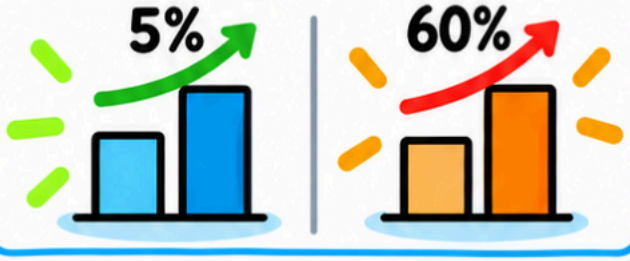
Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Cijferanalyse bij controle

Voorbeeld

Omzet stijgt 5% maar debiteuren 60%: onderzoek timing, invordering en opname.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 249

Externe bevestigingen

Kern

Externe bevestiging vraagt controle over verzending en ontvangst en beoordeling van afwijkingen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Voorbeeld

Een klant bevestigt € 900 waar het grootboek € 1.000 toont: verklaar € 100 verschil.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 250

Controledocumentatie

Kern

Leg doel, werk, bewijs, bevindingen en conclusie traceerbaar vast.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij audit en controlebewijs.

Controledocumentatie

Voorbeeld

Een werkpapier zonder conclusie laat niet zien of het controledoel is bereikt.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 251

Interne controle

Kern

Interne controle ondersteunt betrouwbare informatie, naleving en beheer van activiteiten.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Interne controle

Voorbeeld

Een controle op dubbele factuurnummers vermindert het risico van dubbele betaling.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 252

Functiescheiding

Kern

Scheid waar mogelijk autorisatie, bewaring, registratie en onafhankelijke controle.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Functiescheiding

Voorbeeld

De medewerker die leveranciers aanmaakt, keurt niet zelfstandig alle betalingen goed.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 253

Autorisatie

Kern

Transacties en wijzigingen vragen passende bevoegdheid en vastgelegd bewijs.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Autorisatie

Voorbeeld

Een aankoop boven een intern gekozen limiet krijgt een tweede goedkeuring.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 254

Toegangsbeheer

Kern

Geef alleen passende systeemrechten en beoordeel wijzigingen en vertrokken medewerkers.

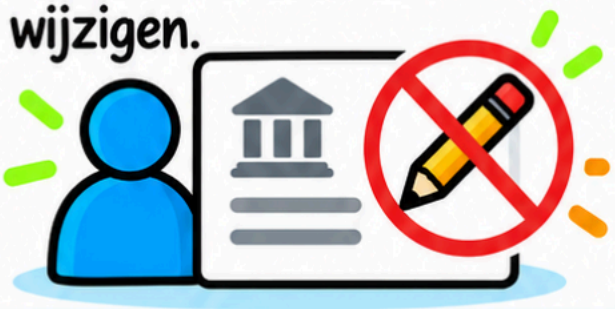
Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Voorbeeld

Een leesgebruiker mag geen bankrekeningnummer van een leverancier wijzigen.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 255

Driewegcontrole

Kern

Vergelijk bestelling, ontvangst en factuur om prijs- en hoeveelheidsverschillen te vinden.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Voorbeeld

Bestelling 20, ontvangst 18, factuur 20: blokkeer automatische betaling en onderzoek.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 256

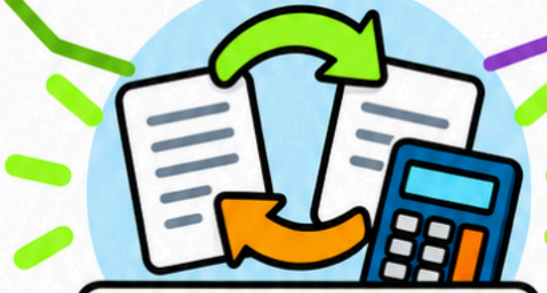
Afstemmingen

Kern

Onafhankelijke afstemming ontdekt ontbrekende, dubbele of foutief geclassificeerde mutaties.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Afstemmingen

Voorbeeld

Stem kas, bank en subadministraties periodiek af met het grootboek.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 257

Frauderisico

Kern

Frauderisico vraagt aandacht voor motief, gelegenheid en rationalisatie, zonder op basis daarvan fraude te bewijzen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Frauderisico

Voorbeeld

Wijziging van een leveranciersbankrekening vlak vóór betaling verdient verificatie.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 258

Fout en fraude

Kern

Een fout is onopzettelijk; fraude is opzettelijk. De cijfers alleen tonen de bedoeling niet altijd.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Voorbeeld

Een dubbel geboekte factuur kan een fout zijn; onderzoek feiten voordat een conclusie volgt.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 259

Management override

Kern

Management kan controles omzeilen; beoordeel ongebruikelijke boekingen en relevante schattingen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Management override

Voorbeeld

Een grote handmatige omzetboeking op de laatste dag vraagt onderbouwing.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

Mindmap 260

Verbeterplan voor controles

Kern

Koppel elk vastgesteld risico aan eigenaar, maatregel, frequentie en bewijs van uitvoering.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij interne beheersing en fouten.

Verbeterplan voor controles

Voorbeeld

Risico dubbele betaling → nummercontrole → per factuur → vastgelegde uitzondering en opvolging.

Controle

Controleer het bewijs en leg vast welke bewering of welk risico wordt onderzocht.

